Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒՆ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճամբան, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومی وسياسی غزته‌در
صاحب امتيازى : ارجانس فرید
اداره‌خانه‌سی باب‌عالی جاده‌سنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌՏԱՒՕՏՈՒՆ 10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻ ՆՈՐԵՐ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔԷՆ ՆԱՄԱԿ

Քրըսմըսը (Ուռոպ. Կաղանդ). — Ամերիկայի հաղորդակցութեան միջոցները. — Ամուսնութիւնները ծալի մէջ:

Ձիւնը գեղին ինկած է արդէն, բայց Քրըսմըսը կարծես նոր եռանդով մը կը լեցնէ հասարակութեան սիրտը. ձիւնն ու բուքը պարապ տեղը կը ջանան սենեակի մէջ փակել ժողովուրդը. փողոցները նոյնէն նոյն եռուզեռին մէջն են, խանութները հիմա նոր փայլ մըն ալ աւելցուցած են իրենց վրայ. ամէն ապակեփեղկ զարդարանքով եղերուած է, իսկ ցուցափեղկերու մէջ դրուած զանազան առարկաները իրենց կը քաշեն անցորդները: Ամէն անհատ սիրած մը ունի և անոր համար նուէր մը ունի տալիք. խանութները լեցուն են նուէրի յարմար առարկաներով որոնք բանի ինքզինքնին կը ծախեն: Հասարակութիւնը թէնքսկիվինկի առթիւ ըրած ծախսերուն տեղ հազիւ թէ լեցուցած հազար խնայողութիւնները, Քրըսմըսը նոր ծախսերու դուռ կը բանայ, բայց միշտ բաց թողնելու համար: Մեր համայնքն ալ իր կարգին նոյն ծախսերուն ենթակայ է, սակայն երբ ընտանիքի տէր դասակարգը աւելի խնայողութիւնով կ'ապրի, ճիշդ այդ դասակարգին քով կը գտնուի նաև ուրիշ խումբ մը՝ ամուրիներու խումբը, որ կարծես ստիպուած կը ծախսէ, շատ անգամ շռայլութիւնով:

Այս անցուդարձներուն հանդէպ անկարելի է ակնարկ մը չնետել անցեալ ընտանեկան անմեղ կեանքին վրայ, պապենական օճախին շուրջը, ուր գաղջկական հաւաքոյթի մը մէջ կաղանդը կուգայ իր նուէրները՝ պառաւեղն ու ռոճիկը, նուշն ու թուզը բաշխել: Անոնք այդ անզօրրիկ մթնոլորտով կը նախմացնեն խաժամուժի եռանդուն կեանքը: Նահապետական կեանքը շատ քաղցր է:

*** Ամերիկան իր ամէն տեսակէտով աղէկութիւնները ունի, սակայն հաղորդակցութեան միջոցներու մասին կը գերազանցէ ամբողջ աշխարհը: «Ժամանակը ստակ է». Ամերիկացին ամէն ժողովուրդէ աւելի կը հասկնայ այս առածը և ինքզինքը այդ առածին մարդն է ըրեր արդէն. Ժամանակը վաստըկելու համար հաղորդակցութեան միջոցները անհունապէս շատցուցեր է: Մինակ գետնին երեսը չբաւեր. օդին մէջ ալ ունի բազմաթիւ ելեքտրական կառքերու գիծեր, տակաւին գետնին տակ ալ նոյնչափ շատ գիծեր. Ո՛ և է քաղաք աղմուկով լեցնելու համար կը բաւէ ելեքտրական կառքերու հանած ձայնը. մէկ կողմ թողունք այն անհամար կառքերը, որոնք ոտքով քալողներու համար անհանգստանալի կը դարձնեն փողոցը: Ամէն նաւամատոյց, օրուան ո՛ և է ժամին արդէն նաւ կ'սպասէ. անանկ որ հիմա ստիպուած՝ նաւով կարելի ճամբան ելեքտրական կառքերով կտրելու համար ծովին տակէն ճամբաներ կը բանան: Նաւէն կառք, կառքէն նաւ ամէն ժամ, ամէն վայրկեան գնուած է կարծես, ու պարապ վայրկեանները ամէնն ալ գործի սահմանուած. ահա ճիշդ այս պատճառն է որ ամերիկացին կատարեալ մեքենայ մը դարձուցած է:

Մարդը ստեղծած է մեքենան և մեքենան անոր մէջ դրած է ժամանակին յարգը:

Ամէն առարկայ, ամէն մեքենայ իր դրացին գերազանցելու ճիգ մը ունի, գերազանցութեան մրցումը միջոցներ կ'ստեղծէ և ահա յառաջդիմութիւնը կը յառաջանայ հսկայաքայլ:

Ամերիկացին գործի, առուտուրի մա՛րդ, և Ամերիկան գործի ու առուտուրի երկիր, չեմ գիտեր թէ՝ ինչ բառ գործածելու է յատկանշելու համար Ամերիկեան ժողովուրդը:

Ցարատեւ ու ճշդապահ կատարեալ մեքենայ մը. այս բացատրութիւնը թերեւս մասամբ կարենայ պատկերացնել Ամերիկացիին արագաշարժութիւնը, ճշդապահութիւնը և այն ամէն յատկութիւնը, որ գործի մարդ մը պէտք է ունենայ:

** Հայ աղջիկներուն նշանուած գալ և նշանածը չառնելու խնդիրը այնքան ընդհանրացաւ որ այսօր մինչեւ Մարսիլիա նշանածի դէմ կ'երթան, վախնալով որ Ամերիկա համնելու պարագային աղջիկը պիտի մերժէ իր նշանածը: Շատ անգամ նաւուն մէջ կեղծ ամուսնութիւններ տեղի կ'ունենան, երկու տարբեր անհատներ էրիկ-կնիկի անունին տակ դուրս կելնեն նաւէն: Ամերիկեան կառավարութիւնը կասկծեր է հայերու նաւէն ելնելու գործին կեղծիքը և հիմա նշանուած աղջիկ մը գալուն պէս նշանածը կը կանչուի, կը պսակուի ու յետոյ դուրս կը հանուի:

Պարագաներ են ասոնք որ մեր համայնքին նիւթական և թէ՛ բարոյական վիճակին հետ մէկտեղ ամօթ ու նախատինք ալ ունին իրենց մէջ:

Պօսթըն ՄԱՆՆԻՈՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ-ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՊԱԱԼՊԷՔ

(ԲԱԼՄԻՐ)

Ստուգաբանութիւն. — Պաալպէք բառը ասորերէն Պաալպաք բառէն առնուած է, կամ Փիւնիկեան ծագմամբ Պաալ-Պէքա: Առաջին վանկը, պաալ կը նշանակէ՝ արեւ. ասորական պաք վերջաւորութիւնը քաղաք կը նշանակէ որով ասորական նշանակութեամբ Պաալ-Պաք արեւի քաղաք ըսել է: Իսկ Փիւնիկեան իմաստով պէքա, երկիր կը նշանակէ որ հաւասար նշանակութիւն ունի արաբական պօքաաթ բառին, որ նոյնպէս կը նշանակէ երկիր, հող, որով Փիւնիկեանն ալ քաղաք կը նշանակէ: Եգիպտական լեզուին մէջ «պաքի» բառը, միջնաքաղաք նշանակութիւնը ունի, որով դարձեալ նշանակութիւնը անփոփոխ կը մնայ, այսինքն Պաալի քաղաք:

Հէլիոպոլիս (Héliopolis) բառը որ կը թարգմանուի ՊԱԱԼՊԷՔ, յունական է: Պաալպէք բառը կը յիշատակուի Ամրու-էլ-Քայս բանաստեղծութեան մէջ, Արաբաց Համերոսի՝ որ կ'ապրէր 6րդ դարուն Արաբաց Սուրիոյ տիրելէն առաջ:

Վկայութիւն Ս. Գրոց. — Ս. Գիրքը կ'ըսէ. «Ու Սողոմոն Գազերը ու վարի Բեթորոնը շինեց, նաեւ Բաաղէթը (Բալկաթ) ու Թատմորը(*), երկրին անապատին մէջ» (Գ. Թագ. գլխ. Թ. համ. 17, 18, 19):

Երբ այս երկու խորհրդաւոր բառերուն կը հանդիպինք, պահ մը կը շփոթինք: Պաալպէք և Պալմիր սակայն միեւնոյն քաղաքն են: Պաալպէք Պաղեստինի մէջ, Տիւրոսի և Թատմորի մէջ է, և Սողոմոնեան իշխանութեան ժամանակ աւելի ծաղկած քան զԹատմոր և զԲալմիր: Այս քաղաքն է որ Միջագետաց, Անդրեփրատեան ու Պաղեստինի վաճառականութեան գլխաւոր համբարանոցն էր: Ասկէ զատ անկարելի չթուիր որ Սողոմոն իր օտար կիներուն համար կանգնած ըլլայ այդպիսի քաղաք մը իր իշխանութեան վերջին օրերուն, և շինէ հոյակապ ու փառաւոր մեհեան մը ի պատիւ Արեւի, որ իր հնութեամբը և գեղեցկութեամբը անուանի է:

Պաալպէք Սուրիոյ ամենահին և ամենալաւ քաղաքներէն մին է. հիմնուած է Անդի-Լիբանան լեռան տակը և Պէքաա (հին Կէլէսիրի) դաշտին հիւսիսային կողմը, ծովու մակերեւոյթէն 1170 մէթր բարձր: Կը պարունակէ 5000 բնակիչ, ունի չորս մզկիթ, երեք եկեղեցի, 6 վարժարան 300 աշակերտներով և 15 ուսուցիչով:

Ճէպէլը-Լիպնան գաւառին մէջ կը գտնուի այս կիսաւեր քաղաքը. սահման ունի հարաւէն Պէքաա գաւառակը, արեւելքէն Անդի-Լիբանան, հիւսիսէն Հոմս գաւառակը, իսկ արեւմուտքէն Լիբանան: Բնակչաց թիւը կարծուած 3500 է. Իսլամ (Սիւննի), Քրիստոնեայ (Յոյն-կաթոլիկ, Օրթոտոքս և Մարոնիթ) և միացեալք Տիւրիւզ:

Ընդհանրապէս Պաալպէք գաւառակին հողը արգասաւոր է և լեռնային: Ցորեն, եգիպտացորեն, գարի, բակլայ, սեւ պտուղներ, մետաքս, միրգ, կանանչեղէն և ուրիշ նիւթեր կ'արտադրէ: Ունի մարգագետիններու ընդարձակ դաշտեր ուր կ'արածուին ոչխարաց հօտեր: Ասկէ զատ կայ նաև ատաղձ, ածուխ և խայծղան (գաթրան):

(*) Բալմիր:

Թէպէտեւ լեռնային է գիւղը, սակայն ունի բազմաթիւ ճամբաներ որոնք լաւ սալարկուած չեն:

Գլխաւորներն են Պաալպէք-Զահլէ կառուղին, ուրիշ մը Պաալպէք-Հոմս, որ տակաւին լաւ շինուած չէ: Կարաւաններու համար կայ քանի մը ճամբայ, առաջինը Պաալպէք-Դամասկոս Զէպէտանի, ուրիշ մը Պաալպէքը կը միացնէ Պէչէրրէի: Աքուրա և Պիզքինտա՝ ակօսուած են Լիբանանի վրայ անկատար կերպով: Ուրիշ ճամբայ մը որ կ'երկարի դէպի Անդի-Լիբանան. կը հաղորդակցի Եապրուտի և Նէպքի հետ: Կայ նաև ուրիշ Պէյրութ-Դամասկոս ճամբայ մը, որ կ'անցնի Պաալպէքի հարաւային կողմէն:

Պաալպէք գաւառակը առատօրէն կը ջրուի բազմաթիւ գետակներէ, ասոնցմէ գլխաւորներն են, Լիթանի (հինն Լէօնթէս) որ իր ընթացքը կ'առնէ ճահճէ մը Հօշ և Պարատոի մօտ Պաալպէքէն երկու ժամ հեռի, որ 180 քիլոմէթր գնացքով մը Տիւրոսի մօտ Միջերկրական կը թափի: Երկրորդն է Եահֆուֆա որ կը բղխի Անդի-Լիբանան լեռնէն Մաարապունի մօտ: Իր ընթացքին մէջ կ'ընդունի Սէրկայա և Կայտաղ Նէպիւ գետակները և կ'անցնի Եահֆուֆա ձորէն, կը ջրէ 12 գիւղեր և կը վերջանայ Լիթանի խառնուելով Թայաքի մօտ:

Էլ-Ասի Սուրիոյ ամէնէն մեծ գետն է իր արագութեամբ: Պաալպէքէն 2 ժամ հեռու կայ Ալլաք գետակը որ ծնելը սասաքի կը բարձրանայ. իրեն կը միանան Այն-էլ-Զարքա և Որոնտէս գետակները. կ'անցնի Սուրիոյ հիւսիսային կողմէն 267 քիլոմէթր ճամբայ կտրելով ու կը թափի Միջերկրական Սուէյտիէի մօտ:

Ճամբորդաց համար կայ երեք պանդոկ, որոնք մաքուր սպասարկութիւն ունին և խիստ աժան: Առաջինը Պալմիրի մեծ պանդոկն է որուն վարձակալը եւրոպացի է. երկրորդն է Պանդոկ Վիքթորիա և երրորդը Պանդոկ Եւրոպա: Տուները մեծ մասամբ ողորմելի բաներ են, մինչ թէեւ մաքուր ու վայելուչներ ալ կը գտնուին: Քաղաքին չորս կէտերուն վրայ չորս հին ու հոյակապ շէնքեր կան. արեւելքի կողմը Քոպպաթ Սաաթհա ուր կան երկրին հին կառավարիչներուն Հարֆուշ էմիրներուն գերեզմանները: Երկրորդը զօրանոցին հիւսիսային կողմը կը գտնուի Քոպպաթ-էլ-Սաատէն: Գ.ը Պաալպէք երթալու ճամբուն ձախ կողմը կանգնած է և միջին դարու թուական կը կրէ. կրանիթեայ կորնթական ութ սիւներու վրայ կը բարձրանայ այս շէնքը, որուն կեդրոնը երկու սիւներուն մէջտեղ կայ հին գերեզման մը, որ այժմ քայքայուած է: Չորրորդը կը գտնուի Շէյխ Ապտուլլահ սարին վրայ կը կոչուի Քոպպաթ-էլ-Ամժատ (Ամժատ Պահրամ Շահի անունով), մոյթերը՝ որոնք դիտողին աչքին կը ներկայանան, կը պատկերացնեն հնագոյն ժամանակի կազմութիւն մը:

Մեծ գաւիթ կամ Պանթէոն. — Այս գաւիթը քառակուսի կազմուածք ունի ընդարձակութիւնը 117 մէթր երկայն հիւսիս հարաւ ուղղութեամբ և 112 մէթր լայնութիւն: Երկու կողմերուն վրայ ունի երեք դուռ, արեւմտեան կողմը կայ երկու մեծ որմախորշեր որ կը կարծուին հնոց ըլլալ երկու հսկայ արձաններու:

Մեծ գաւիթին մէջտեղը կայ քառակուսի բարձր միահարթ տանիք մը. կեդրոնը կանգնուած է զոհից սեղանը: Ցետոյ կուգայ սանդուխ մը որ կ'առաջնորդէ ուղղակի Արեգական մեհեանին մեծ գաւիթը:

Մեծ մեհեան Արեգական. — Աշխարհի ամէնէն մեծ և իր հնութեամբը ամէնէն նշանաւոր մեհեաններէն մին է այս, որուն անունը քաղաքին ալ տրուած է՝ Արեւի քաղաք, որ այսօր բոլոր գիտական աշխարհին կ'ընծայէ թանկագին հնաքեր իր հին պայծառութեան ու շքեղութեան. և այս հնաքերը մեծ գաղափար կուտան նախնի ճարտարապետութեան վրայ: 94 մէթր երկայն՝ արեւելքէն արեւմուտք ուղղութեամբ և 45 մէթր լայն է տաճարը. շրջապատուած է 54 խոշոր կրանիթեայ սիւներով, որոնց ութը ճակատի կողմը կանգնուած են: Իւրաքանչիւր սիւնի վրայ կայ քանդակուած այլ և այլ զարդանկարներ, սիւներուն բարձրութիւնը 20 մէթր է 2.23 մէթր շրջագիծով. իսկ պսակը (քէբիվազ) 3 մէթր: Տաճարին գաւիթը կը վերջանայ իսլամայ մզկիթով մը: Քիչ մը անդին կը բարձրանայ մեծ դուռ մը, կամարաձեւ, ինը կիկլոպեան քարերով շինուած որուն տեղացի արաբները Պապ-էլ-Հաուա կ'ըսեն: Այս դուռնէն դուրս կայ մեծ հրապարակ մը 4000 մէթր տարածութեամբ որ կը վերջանայ հին գերեզմանոցով մը:

Վէնիւսի տաճար. — Այս տաճարն ալ Ակ-րօպոլիսէն քիչ մը անդին կը բարձրանայ և 200 մէթր երկայնութիւն ունի. վրայի եղած արձանագրութիւններէն կը հասկցուի թէ այս արքարանը եկեղեցիի վերածուած է Սրբուհիի Վարվարիայի անուամբ. դեռ տեղացի քրիստոնեաներն ու արաբները կը կոչեն զայն Էլ-Պէրպարա: Պատին վրայ կայ փորագրուած խաչ մը և երկու կողմը յունական մէկ մէկ գիր:

Պաալպէքի գերեզմանները, որ Ակրոպոլիսէն 10 վայրկեան հեռու կը գտնուին, իրենց մէջ կը պարունակեն Փիւնիկեան, Յունական, Հռոմէական և Բիւզանդական բազմաթիւ հնութիւններ ու մահարձաններ:

Անկարելի է մի առ մի ի գիր առնել Պաալպէքի հնութիւնները որ թուով բազմապատիկ՝ կը մրցին Բաբելական և Նինուէական հնութեանց հետ:

Ամբողջ Պաալպէք, թէեւ աւերակաց կոյտ մը դարձած է, սակայն անիկա միշտ կանգուն է ու կը մնայ իր հնութեամբ:

ԼԵՒՈՆ Տ. ՃԷՕՐԱՀԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ ԵՒ ԾՈՎԱՅԻՆ ԿՌԻՒՆԵՐԸ

ՌԱԶՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ ԱՌԹԻՒ

Բորթ Արթուրի պաշարումը երկար ատեն պիտի ապրի աշխարհի յիշողութեան մէջ իբրեւ սկզբնական նպատակակէտ մեծ Պատերազմի մը, և իբրեւ մէկ տեսարանը զինուորական պատմութեան մէջ ծանօթ ամէնէն արիւնռուշտ և բռնամարտիկ պաշարումներէն մէկուն: Ասկէց առաջ խօսեցանք արդէն անոր գրաւման վրայ 1894ին Ճաբոնցիներէն, որոնք յետոյ պարտաւորուեցան պարպել զայն Ռուսիոյ, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ հաւաքական պահանջումին հետեւանօք, ըսինք նաեւ թէ Ռուսիա գրաւեց զայն 1897ին, երբ բրիտանական նաւատորմը կոր ի գլուխ քաշուեցաւ անկէց, և Ռուսք ամրացուցին զայն իբրեւ նաւային խարիսխ և ածուխի կայան իրենց Խաղաղականի նաւախումբին համար: Արդէն իսկ խօսեցանք ատոնց մասին: Ռուսիոյ կողմէ իր գրաւումէն ի վեր Բորթ Արթուր ո՛չ միայն մնաց իբրեւ արտաքին և տեսանելի նշանը այդ երկրին հաստատ դիտաւորութեան՝ Մ. Արեւելքի մէջ տիրող տէրութիւնը ըլլալու, այլ բնակութիւնը և մթերանոցը եղաւ նաև՝ առանց որուն ռուս նաւատորմիղը անօգուտ և ապարդիւն գրաւ մը պիտի դառնար: Նաւատորմը Բանակէն աւելի պէտք ունի խարիսխի մը՝ եթէ կ'ուզուի պահել իր արդիւնաւորութիւնը և դիւրաշարժութիւնը: Բանակ մը կրնայ ապրիլ և յաճախ կ'ապրի թշնամիին երկրին մէջ, անկէց քաղելով իր մթերքները և փոխադրութեան միջոցները: Բայց ծովը չի մատակարարեր ո՛չ մին այն էական կէտերէն որոնց պէտք ունի նաւատորմիղ մը: Ածուխը, որ եթէ պակսի, արդի մարտանաւերը պարպապէս անշարժ ջրածուփ բերդեր կը դառնան, աւազանի դիւրութիւնները, որոնց պարբերական այցելութիւնները հրաժեշտ են ոչ միայն պատերազմական վնասները դարմանելու համար ի հարկ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 254

ՖԵՂԵՏՕ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՎԷՊ

[illegible]-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ [illegible]

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԶ.

Պ. Սաղաթիէլի դիւրահաւանութիւնը թէեւ մեծ քաջալերութիւն կ'ազդէր քահանային, սակայն անիկա իր սովորական խորամանկութեամբ չէր ուզեր մէկէն ի մէկ գոյնը դուրս տալ: Անկողմնակալութիւնը առաջին զէնքն էր որով միայն պիտի կրնար ծրագիրը առաջ մղել: Առաջին ծրագիրը չէր այս որ պիտի յաջողցնէր. հարիւրաւոր նշանուածներու միջամտած էր և առաջին տեսակցութեան մէջ իսկ, դիւրաւ կրնար գտնել իր համոզելիք անձին տկար կողմը. ուստի լռնաւ փութկոտութիւն չցուցնելով, շարունակեց իր մեղրածորան խօսքերը միշտ Սաղաթիէլի քմահաճոյքին համեմատ ուղղութիւն մը տալով անոնց:

Բոլ մինչեւ այն ատեն երբեք իր ինքնութիւնը ցոյց չէր տուած հօրը, և շարունակ հլու զաւակի մը դերը ստանձնած էր անոր հանդէպ, որ այնպէս համոզուած էր թէ տղան բնաւ կամք չունի և ամէն պարագայի մէջ իր հրամաններուն պիտի հպատակի. ուստի քահանային ազդեցութեան վրայ բոլորովին փոխելով մտադրութիւնը,

—Տէր հայր, ըսաւ, կրնայ ըլլալ որ մենք սխալ քայլ մը առած ըլլանք, ձեր պարտքն է զայն ուղղել և մեզի՛ շիտակ ճամբայ մը ցուցնել: Ձեր դատաստանները շատ ուղիղ գտայ ես և նախախնամութեան մէկ շնորհը կը նկատեմ ձեր այս այցելութիւնը: Ես ամուսնական դժբախտութեան մը զոհն եմ, եթէ իմ ամուսնութեանս պահուն ձեզի պէս Աստուածավախ ու փորձառու քահանայ մը ունենայի ինծի խրատող, վստահ եմ որ ենթարկուած դժբախտութիւններէս ոչ մէկուն պիտի զոհուէի: Արդ, ես անգամ մըն ալ վերջ, չեմ ուզեր որ զաւակս ալ իմ ընտանեկան դժբախտութիւններուս ժառանգորդ ըլլայ: Կատարեալ սրտով յանձնուած եմ ձեզ, մեր տան երէցն էք ասկէ ետք, դուք ընտրեցէք հարս մը ձեր հոգեւոր զաւկին համար:

—Աղամեաններու հետ ձեր յարաբերութիւնը ի՛նչ աստիճանի մէջ է, յարեց քահանան, նշանտուք մը կամ խօսքկապ մը տեղի ունեցա՞ծ է:

—Ամենեւին, պատասխանեց վաճառականը, ոչ իսկ այս առթիւ խօսք փոխանակուած է մեր ու անոնց միջեւ. մինակ աղջիկը տեսած ենք որ գեղեցիկ երեւցած է մեր աչքին և միայն մեր շրջանակին մէջ զայն հարս առնելու նկատմամբ խօսակցած ենք. ասկէ աւելի ձեռնարկ մը չէ եղած:

Քահանան նկատելով որ պաշտօնական ձեռնարկ մը չկայ մէջտեղ, ա՛լ աւելի սրբակրօնութիւն ծախելու առիթը ներկայացած սեպելով,

—Հարցնելս անոր համար է որ ըսաւ, չըլլայ թէ նշանտուք մը կամ խօսք մը եղած ըլլայ. ձեր զաւակն ալ երիտասարդ է և աղջիկն ալ, բնականաբար գեղատի երկու կոյս սրտեր եթէ իրարու հետ միացած են, զանոնք բաժնելէ աւելի մեծ մեղք չկայ աշխարհի երեսը. դուք վերջապէս հայր մըն էք և մինչեւ մէկ աստիճան կրնաք ձեր զաւկին ամուսնական ընտրութեան միջամտել, վերջին խօսքը Մ. Բոլինն է, ատանկ կը տրամադրէ եկեղեց. և ընկերական օրէնքն ու սրամարտութիւնը, հետեւաբար անհրաժեշտ է անոր զգացումներն ալ շօշափել, եթէ ուսնաւոր կապ մը չունի Օր. Աղամեանի հետ այն ատեն դիւրին կ'ըլլայ մեզի համար նոր ընտրելի մը վրայ խորհիլ:

Պ. Սաղաթիէլ արդարացի գտաւ քահանային այս առաջարկը և իր ըղձացած գոհունակութիւնը յայտնելու համար, կրկնապատիկ ժամուց վճարելէ ետք, հրաժեշտ առաւ քահանային, մէկ քանի օր ետք կրկին տեսնուելու ժամադրութեամբ:

Իրիկուան երբ երիտասարդները տուն վերադարձան, վաճառականը Բոլի հետ առանձնանալով նշանտուքի խօսքը բացաւ անոր և մանրամասնաբար պատմեց թէ քահանան ինչպէս յեղափոխած էր իր կարծիքները և թէ ինչ մեծ առաւելութիւն կար դերձակուհի մը հարս առնելուն մէջ:

Բոլ որ մինչեւ այն ատեն կրցած էր պաղարիւնութիւնը պահել, յանկարծ ընկճեցաւ. զգաց որ խլալուզական ճարտար դարձուածք մը կար գործին մէջ: Վարդանոյշի հակառակ խօսքը ուղղակի իրեն հակառակած կ'ըլլար, այնչափ սէր ու համակրանք կը տածէր գեղանի աղջկան հանդէպ: Եթէ հայրը յարգել ու խոտած չըլլար, եթէ իր նախկին ապերասան ընթացքին մէջ գտնուած ըլլար, անմիջապէս դուրս պիտի խոյանար, պիտի գտնէր քահանան ու մէկ հարուածով պիտի ջախջախէր զայն, այնչափ գրգռուած էր անոր դէմ:

—Ձեզ զարմանք երբ ատանկ գաղափարներ կը յայտնէք, ըսաւ, դուք պօլսական բարքերը չէք գիտեր և բնականաբար երբ պատկառելի ձեւերով մէկը ներկայանայ ձեզ կը խաբուիք անոր մեղրածորան խօսքերէն. ձեր տեղը եթէ ուրիշ մէկը ըլլար ան ալ նոյնչափ պիտի խաբուէր, անոր համար որ ամուսնական միջնորդութեամբ զբաղող քահանաները շատ լաւ գիտեն իրենց դերը և բանելիք կեղծ ուղղամտութիւնը:

—Քահանան մի՛ մեղադրեր, տարակեց Սաղաթիէլ, սուրբի պէս մարդ է անիկա. բնաւ կողմնակցութիւն մը չտեսայ ես անոր խօսքերուն մէջ և անկեղծութեանը նշանը այս էր որ ամէն բան ստուգիւ բացատրելէ ետք, ըսաւ որ ձեր կարծիքը առնեմ:

—Ատիկայ ալ վարպետութիւն մը չէ՞ հայր, կրկնեց Բոլ. խորամանկ օձը նախ ձեր միտքը պղտորեր է Օր. Աղամեանի վրայ և վստահ ըլլալով որ ես ձեր խօսքերէն չեմ կրնար դուրս ելլել. ատանկ դարձուածք մը ըրած է անկողմնակալ երեւնալու համար: Աղջիկը Օր. Աղամեանի վրայ չէ հա՛յր, եթէ Պոլսոյ ամէնէն արժանաւոր աղջիկն իսկ առնել մտադրած ըլլայինք, անիկայ նոյն գաղափարները պիտի յայտնէր, քանի որ իր միջնորդութեամբը չէր կատարուած ամուսնութիւնը: Ես կանուխէն ըսի ձեզ այս պարագան. հոս մայրեր կան որոնք իրենց աղջիկները ծախելու համար ամէն տեսակ միջոցներու կը դիմեն և գլխաւորաբար ատանկ արտաքին երեւոյթով վստահութիւն ներշնչող մարդիկը կ'ընտրեն իրենց գործիք, մեծաքանակ միջնորդչէքներ խոստանալով անոնց: Ձեր անունը, անբաւ հարստութիւնը հռչակուած է մայրաքաղաքիս ամէն խաւերուն մէջ, ուր բնականաբար մեծ փափաք կայ ձեզի հետ խնամի ըլլալու և ձեր հարստութեանը մասնակցելու: Իրաւ է որ մեծ դիրքերու տէր աղջիկներ կրնաք գտնել. բայց անոնք ո՛չ ձեր և ոչ ալ իմ երջանկութիւնս կրնան ապահովել. որչափ այս խեղճ դերձակուհիին աղջիկը, որ իր ամբողջ անկեղծութեամբը նուիրուած է մեր ընտանիքին:

(Շարունակելի)

կին, այլ նաև առանց որոնց մարտանաւերը կը կորսնցնեն իրենց արագութիւնը և տպարդիւն կը դառնան, պարէնը, ռազմամթերքը և հիւանդներն ու վիրաւորները տեղաւորելու տաղաւարները — առոնք ամէնքը բուն կենսատու չունին ի՛ն ծովաչրջիկ Նաւատորմի մը, և այս պատճառաւ հարկ է ձեռք բերել մէկ կամ մէկէ աւելի նաւային խարիսխներ, ամէն կերպով հանդերձուած, ըստ արժանւոյն ամրացուած և ըստ բաւականին լայն ու ընդարձակ։

Բորթ Արթուր իտէալ խարիսխ մը չէ առուար մեծութեամբ Նաւատորմիղի մը համար։ Թէև բնականէն ունի խիստ զօրաւոր դիրք մը իր ծովային ճակատին վրայ, և քանի մը ռազմագիտական առաւելութիւններ ցամաքի կողմէն, բայց երկու կարեւոր պակասութիւններ ցոյց կուտայ.— նեղ և դժուարամատչելի մուտք մը, որ արգելք կ'ըլլայ մարտանաւերուն ազատ ելումուտքին, և անբաւական խորութիւն ներքին նաւահանգստին մէջ՝ խոշոր մարտանաւերու սաւսար տորմիղ մը բովանդակելու համար։ Այսու հանդերձ, Բորթ Արթուր ո՛չ միայն ռուսական գլխաւոր նաւային խարիսխը եղաւ Մ. Արեւելքի մէջ, բայց նաև միակ տրամադրելի խարիսխը ամբողջ երկար ձմրան միջոցին, երբ Վլատիվոսթօք կը գոցուի սառերէն։ Հետեւաբար, անվիճելի է իր կարեւորութիւնը այնպիսի կռուի մը ատեն, որուն մէջ վերջնական յաջողութիւնը անշուշտ պիտի վիճակէր ա՛ն կողմին որուն ձեռքը կը գտնուի ծովուն վրայ տիրապետելու բանալին։ Հաստատուն ամրութիւններու և զօրաւոր և լաւ հանդերձուած պահակազօրքերու մասին, որոնք անհրաժեշտ են նաւային խարիսխը պաշտպանելու, Ռուսիա ջանք չխնայեց, նաւահանգստին ստացումը իր ձեռքին մէջ ամուր բռնելու նպատակաւ։ Ցամաքային և ծովային երկու ճակատներուն վրայ խոշոր թնդանօթներով մեծ բերդերու կատարեալ գօտի մը մէջ պարփակուած, դաշտային հողապատնէշներու և արտաքին խրամներու շարքերով ալ պաշտպանուած, ճակատները ծածկուած ամէն տեսակ խոչընդոտներով, զորս կրնայ հնարել զինուորական գիտութեան ճարտարամտութիւնը, և 30000 լաւ մարզուած պահակազօրքերով՝ զօրավար Սթէօսէլի նման եռանդուն և արի հրամանատարի մը առաջնորդութեան ներքեւ, Ռուս Սպայակոյտը կրնար իրաւամբ անառիկ նկատել բերդաքաղաքը — գոնէ երկար ժամանակամիջոցի մը համար։

Բայց պաշարման սկիզբէն ի վեր իսկ գործը անյաջող և փէչ կերպարանք մը ցոյց տուաւ։ Ո՛վ գիտէ ի՛նչ պատճառաւ Թերևս Ռուսերուն չափազանց վստահութենէն իրենց Նաւային խարիսխին վրայ, և կամ Բեթերսպուրկի կողմը ցոյց տրուած անհոգութեան համար, որով բերդաքաղաքին հրամանատարին կանուխէն իմաց չտրուեցաւ Ճարոնի հետ դիւանագիտական յարաբերութեանց խզումը, Ճարոնցիք Փետր. 8ին գիշերուան մէջ իրենց թորփիլական յարձակումի ատեն քնացած գտան Ռուսերը։ Արագահարուած թնդանօթներուն պահակները բացակայ էին, ու նաւատորմը բաց նաւահանգստին մէջ խարիսխ նետած էր՝ թորփիլական ցանցերէ անպաշտպան, և սպաներուն կէսը ցամաքին վրայ պտըտահանդէս կը կազմակերպէին։ Այսպէս քանի մը վայրկեանէն երկու ռուսական զրահաւորներ, «Սէզարեվիչ» և «Րէթվիզանը», և յածանաւ մը, «Բալլատա»ն ծանր վնասներ ընդունեցին, և ճարոնական թորփիլանաւերը ողջ առողջ քաշուեցան գործին մէջէն։ Երկրորդ առաւօտուն, Փետր. 9, Նաւատորմին մնացեալ մարտանաւերը բաց ծով ելան, բայց խելոյն եռ քշեց զանոնք ճարոնական նաւատորմիղը։ Կարճատեւ ընդհարումէ մը վերջ Ռուսք իրենց ծովեզերեայ ցամաքային մարտկոցներուն հովանիին տակ ապաստանեցան, «Բօլթավա» զրահաւորը, և «Ասքօլտ» «Տիանա» ու «Նովիք» յածանաւերը խիստ կերպով վնասուած, մինչ Ճարոնցիք ծանր վնաս մը չէին կրած։ Այսպէս, թէև սկիզբէն երկու Նաւատորմիղները գործնականապէս հաւասար էին կարողութեան և ուժի մասին, Ճարոնցիք ճարտարութեամբ և յանդգնութեամբ — տարակոյս չկայ որ բախտին ալ ժպտելովը — թնդանօթին առաջին ռումբին արձակուելէն քանիչորս ժամ վերջը մեծ առաւելութիւն մը ձեռք բերած էին տեղական ծովային տիրապետութեան կռիւին մէջ։ Փետրվար 12ին։

Արդէն պաշարման պատմութիւնը մանրամասնաբար հաղորդած ըլլալով մեր ընթերցողներուն, աւելորդ կը համարինք կրկին դառնալ նոյն խնդրութեան։

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐ ԵՒ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՔ ԻՐ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Բորթ Արթուրի գրաւումը Ճարոնէից պատերազմին ամէնէն ծանր հարուածը տուին Ռուսիոյ համբաւին եւ փառասիրութիւններուն Մ. Արեւելքի մէջ։ Բանեցին Բորէչայի ծովածոցին եզերքները գործողութեան սկիզբէն ի վեր, և հիմակ որ տէր եղան բերդաքաղաքին՝ Լիաօթունկ թերակղզիին ծայրագոյն հարաւային կէտին վրայ, որ Մանչուրիայէն դէպի վար երկարած հրուանդանի մը վասն է, և Թերակղզին ինքնին Բեչիլիի ծովածոցին Թիւերէն մին կը կազմէ, Ռուսիոյ մուտքը խափանեցին Չինական Ծովուն մէջ, և հետեւաբար Խաղաղականի տաք ջուրերէն վտարեցին զայն։ Միեւնոյն հարուածով սպառնացան ռուսական գերակշռութեան Բեքինի և հիւսիսային Չինաստանի մէջ, և այսպէս պահպանեցին Չինական կայսրութեան ամբողջութիւնը։ Այս վերջին կէտին վրայ բոլոր Տէրութիւնք, ընդ որս նաև Ռուսիա համաձայն էին Ճարոնի հետ։ Բայց ցորչափ ճարոնական դրօշը չէր ծածանէր Բորթ Արթուրի վրայ, Մ. Արեւելքի քաղաքական հետեւանքները անորոշ էին։ Բերդաքաղաքին անկումը կ'ամբողջացնէ այն գործողութիւնը որ սկսաւ Ռուսական Բանակին Եալուի միւս կողմը քշուելովը։ Այսպէս բոլորովին նոր միջազգային կացութիւն մը կը ստեղծուի, և այս պարագան է որ մասնաւոր չահեկանութիւն մը կուտայ Բորթ Արթուրի պատմութեան։ Գլխաւորաբար դիւանագիտական և զինուորական է այդ պատմութիւնը, և ամբողջը եղած է վերջին քսան տարուան մէջ։ Իր արդի պատմութիւնը կը սկսի 1886ին, երբ Ծովային Պաշտօնատունը հաստատուեցաւ Բեքինի մէջ։

Երբ Չինաստանի առաջին նաւատորմը Բորթ Արթուրի առջեւ երեւցաւ, մէկուն մտքէն չէր անցներ թէ Ռուսիա կամ Ճարոն աչք տնկած էին կամ պիտի տնկէին այդ նաւահանգստին։ Բայց դէպքերը զարմանալի արագութեամբ կ'ընթանային։ Ինը տարիէն վերջ Ճարոն պատերազմ յայտարարեց Չինաստանի դէմ։ Մարէշալ Օեամա 22,000 հոգիով Թերակղզիին ցամաքը ելաւ, Բորթ Արթուրէն 88 մղոն դէպ ի հիւսիս, 1894 Հոկտ.ի վերջերը։ Օեամայի Բանակին մէկ զօրաբաժինը Նոյ. 8ին գրաւեց Քինչեաուն, և նոյն օրը ուրիշ զօրաբաժին մը գրաւեց Թալիէնվանը, (Տալնի) զոր Ճարոնցիք անառիկ կը կարծէին նախապէս։ Բորթ Արթուր ինկաւ համեմատաբար թեթեւ կորուստով և քիչ յապաղումով։

Ռուսիա, զինքը Չինաստանի բարեկամ խոստովանելու իր դերին մէջ, Թատերաբեմին վրայ երեւցաւ, և Ճարոնին ձեռքէն կորզեց անոր յաղթութիւններուն պտուղը, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ աջակցութեամբ։ Բացարձակապէս արգիլուեցաւ Ճարոնի որ Թերակղզիի վրայ կամ բուն Չինաստանի մէջ հողի տէր ըլլայ և կամ Բորթ Արթուրը բռնէ։ Ճարոն առանց երեք Տէրութիւններ իրեն դէմ կանգնած տեսնելով, միս մինակ անկարող էր բան մը ընելու։ Այն միջոցին Անգլիոյ Վարչապետն էր Լորտ Րօզպէրի, որ բնաւ միտքէն չանցուց միջամտել։ Միացեալ Նահանգներն ալ անտարբեր դիրք մը բռնեցին։ Ճարոն արտաքնապէս յարգար բարեացակամութեամբ ընդունեց պարտաւորիչ Նուաստացումը, և կնքեց Սիմօնօզէքիի Դաշնագրութիւնը որով դուրս ելաւ հիւսիսային Չինաստանէն, պատերազմական տուգանք մը և Ֆօրմօզա կղզին միայն առնելով։ 1898 Մարտ 2ին Ռուսիա Չինաստանէն խնդրեց Բորթ Արթուրը և Թալիէնվանը վարձակալութեամբ։ Չինաստան առարկեց և Ռուսիա պնդեց ուժ գործածելու սպառնալիքով։ Ճարոն ալ բողոքեց, բայց կռուելու պատրաստութիւն չունենալով, ինքզինքը զսպեց։ Անգլիա ընդդիմութիւն ցոյց տուաւ, նախապէս խիստ կերպով, բայց հետզհետէ թուլնալով, և վախցնելով միայն Չինաստանը, որ արդէն մտած էր Ռուսիոյ սպառնալիքին երկիւղին տակ։

Չինաստան Ռուսիոյ շնորհեց Բորթ Արթուրի և Թալիէնվանի վարձակալութիւնը, երկաթուղիի իրաւունքներով 25 տարուան համար։ Ռուսիոյ և Չինաստանի առեւտրական նաւերը միայն պիտի արտօնուէին Բորթ Արթուր մտնել, բայց Թալիէնվան ազատ նաւահանգիստ մը պիտի ըլլար, բոլոր Տէրութեանց առջեւ բաց։

Ետագայ դէպքերը կը վերաբերին աւելի Մ. Արեւելքի Դիւանագիտութեան և պատերազմին պատմութեան քան թէ բուն և մի միայն Բորթ Արթուրի։ 1898ի վարձակալութենէն ի վեր, Ռուսիա միլիոնաւոր ռուբլիներ գործածեց Բորթ Արթուրի ամրութեանց համար, և երբ պատերազմը մօտալուտ երեւցաւ, անառիկ վիճակի մը վերածեց զայն։ Պատերազմին առաջ ա՛յն կողմերէն եկող վերջին ճամբորդները կը պատմէին թէ բերդերու չղթաներ բարձրացած էին, անհամար թուով մարտկոցներ կային, բազում ականներ թէ ծովու և թէ ցամաքի վրայ, անթել հեռագրի գետեղումներ, և մէկ խօսքով, ամէն տեսակ գործիքներ պաշտպանութեան համար, թէ՛ ցամաքի և թէ ծովու վրայ։ Բաց աստի, ռուսական նոր քաղաք մը չքեղ մայր եկեղեցիով մը և պաշտօնարաններով, վեր կը բարձրանար չինական հին քաղաքէն մէկ մղոն հեռի դէպի արեւմուտք — հիանալի ընդարձակ պողոտաներ, ուղղանկիւն ձեւով և փառաւոր ու հաստատուն չէնքերով, որոնք, լուսանկարներէն դատելով, հաւասար էին Վարշաւիայի, Մոսկուայի և Բեթերսպուրկի նոյն օրինակ չէնքերուն։ Կատաղի գործունէութեան կորովով լեցուն էր բերդաքաղաքը։ Հազարաւոր գործաւորներ կ'աշխատէին բլուրներուն վրայ, նոր ամրութիւններ կառուցանելու, փողոցները օգտուորուած էին ամէն տեսակ առուտուրով, և քաղաքն ու արուարձանները կը վխտային զինուորներով։ Այս տենդոտ գործունէութեան և հանրային չաղ ծախսքերուն մէջ, զուարթ կեանքի պատկերներ ալ պակաս չէին։ Ճաշարանները խճողուած էին, վայելչազգեստ տիկիններ նորահաստատ հասարակաց Պարտէզը կը լեցուէին մտիկ ընելու համար զինուորական երաժշտախումբերու, և հանրային տօներ ու հանդէսներ անպակաս էին։ Այս ինչ ճամբորդը Սինկափուրի կը նմանցնէր Բորթ Արթուրը, ուրիշ մը Ատէնի, այնինչը Սանդիեկոյի։ Իսկ ամէնքը համաձայն էին համեմատելով զայն Ճիպրալթարի, և անոր անառիկ ըլլալուն վրայ կը գրէին։

Այսպէս էր Բորթ Արթուր մինչեւ անցեալ Փետր. 6, և նուազագոյն տիճանով մը, Թալիէնվան կամ Տալնի, որուն վրայ ալ միլիոններ ծախսուեցան չինելու համար ռուսական քաղաք մը, որպէսզի արժանաւոր քաղաքներ ըլլային անոնք Ռուսիոյ, և հաւասար Նոր համբաւին՝ իբրեւ անսահման արեւելեան կայսրութիւն մը։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ.— Դեկտեմբերի սկիզբները սա զեկոյցը հրատարակուած էր չինարէն «Չէֆաօ» լրագրին մէջ.— «Կ'իմանանք թէ կայսրութեան Խորհուրդին անդամները սա հրամանը ընդունած են. — Կայսերական այս հրահանգները կը զրկենք բոլոր Թաթար մարէշալներուն, փոխարքաներուն և նահանգներու կուսակալներուն։ Վերջերս յաճախադէպ եղան ժողովուրդին և քրիստոնեաներու միջեւ ծագած անկարգութիւնները, այնպէս որ արքունիքը ստիպուած է բազմաթիւ գործեր ունենալ օտարականներուն հետ։ Կը խորհինք թէ տեղական իշխանութեանց անհոգութեան պատճառով է որ այդ գործերը երեւան կու գան, ժողովուրդը կը յուզուի և օտարականներուն դէմ կ'ելլէ։ Սակայն արդի դժնդակ ժամանակներուն մէջ նահանգային Մանտարինները պարտին զբաղիլ իրենց ստորակարգ պաշտօնեաններով, մեծ խնամով դատելու են Չիներու միջեւ ծագած վէճերը, ու արդարութեամբ կարգադրելու զանոնք։ Սակայն չափ նպաստաւորելու չեն քրիստոնեաները, ի վնաս ժողովուրդին։ Ստուգիւ պիտի պատժենք ամէն անոնք որոնք լաւ չեն կարգադրեր այս գործերը, պատճառ ըլլալով չփոթութեանց։»

⁂ Էխօ տը Շին կը ծանուցանէ թէ կայսեր ձեռնարկ մը յաջողցնելու համար կատարուած աշխատութիւնները, այն է Ջօսէի և Շանկայի բլուրներուն իրար միացնող ճամբուն չինութիւնը, ընդհատուեր է։ Չին-Բոլի փոխկառավարիչը ընդդիմացեր է, ըսելով թէ ժողովուրդը հակառակ է այդ չինութեան։

ԴԺԲԱՂԴ ՆՇԱՆԱԾՆԵՐ.— Մ. Նահանգաց մէջ երեւան եկած Եղիա Բ. մարգարէն չատ խիստ է նշանածներու հանդէպ։ Աւասիկ այն կանոնագիրը զոր հրատարակած է իր հիմնած Նոր Սիոն քաղաքին նշանածներուն համար։ 1. Նշանածները չեն կրնար զիրար համբուրել ամուսնութենէ առաջ։ 2. Ծնողքները պէտք է իրենց հաւանութիւնը տան, որպէս զի երկու երիտասարդները սիրաբանեն իրարու հետ։ 3. Ապագայ ամուսիններու տեսակցութիւն երբ պէտք է տեղի ունենայ ծնողքներէն մէկուն ներկայութեան։ Երկուքին ներկայութիւնը նախընտրելի պիտի ըլլայ։ 4. Նշանածներուն արգիլուած է միասին դուրս ելլել արեւուն մայրամուտքէն յետոյ։ Աւելորդ է ըսել թէ Նոր Սիոնի նշանածները չատ գոհ չպիտի ըլլան այսքան դժնէ կարգադրութիւններէն։

«Ատամնաբոյժ Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ»
Կարդալ Դ. երեսը

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹՕՔԻՕ Ցնվ. 10.— Կը կարծուի թէ Ռուսք ամէնքը 25,000 հոգի կորսնցուցին Բորդ Արթուրի մէջ։ Տալնիի նաւահանգիստը մօտերս պիտի բացուի օտար վաճառականութեան առջեւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ Կայսր, Ռուսիոյ եւ Ճարոնի Կայսրերուն հաւանութիւնը առնելէ վերջ, Արժանիքի պատուանշանը շնորհեց Սդէօսէլ եւ Նօկի զօրավարներուն, ի նշան այս երկու զօրավարներուն եւ իրենց զօրքերուն Բորդ Արթուրի առջեւ ցոյց տուած հերոսական քաջութեան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Զօր. Նօկի յայտարարեց լրագրական թղթակցի մը թէ Բորդ Արթուր այսուհետեւ յաւէտ Ճարոնցիներուն ձեռքը պիտի մնայ։ Պատերազմին սկիզբը, խնդիրը միայն Քօրէայի եւ Մանչուրիոյ վրայ էր, բայց այսուհետեւ Ճարոն Բորդ Արթուրի մէջ հաստատուեցաւ մեծամեծ զոհողութիւններով, և այսուհետեւ պիտի հրաժարի ժամանակ Քօրէայէ և Մանչուրիայէ քան այնքան արեան գինով վերագնուած այս բերդաքաղաքէն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Շանկայէ կը հեռագրուի թէ Զօր. Սդէօսէլ, որուն ճամբորդութեան ուղեգիծը դեռ չէ որոշուած, Ցնվ, 14ին Շանկայ կը սպասուի։ Զօր. Սդէօսէլ Բորդ Արթուրէ պիտի մեկնի կամ Ցնվ. 11ին եւ կամ 13ին, ըստ այնմ որ Նակազաքիէ անցնի կամ ուղիղ ճամբան ընտրէ։ Շանկայի միջազգային գաղթականութիւնը փայլուն ընդունելութիւն մը կը կազմակերպէ Զօր. Սդէօսէլի։

ԹՕՔԻՕ.— Զօր. Նօկի կը տեղեկագրէ թէ ռուս Նիքիդին և Պայլ զօրավարները և ծովակալ Վիրէն նախամեծար համարեցին գերի մնալ։

ԼՈՆՏՈՆ.— «Մօրնինկ Բոսթ»ի կը հեռագրուի Շանկայէ թէ չինական կառավարութիւնը կը ջանայ աչալուրջ հսկել Շանկայի մէջ գտնուող Ռուսերուն վրայ։ Չինական չորս յածանաւ կը գտնուի այժմ Շանկայի ջուրերուն մէջ։

ՓՕՐ-ՍԱՅԻՏ.— Պալթիկի նաւատորմին երրորդ մասը, ծովակալ Բեդրովքի հրամանին տակ, հոս հասաւ այսօր։

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Զօր. Քուրոբաթքին կը հեռագրէ Կայսեր.— Անցեալ գիշեր, մեր բանակէն թեթեւազէն կամաւորներու գունդ մը, որ հետազօտութիւն կը կատարէր Հիւ-Բիաօ Ցէի մօտ, ճարոնական կարաւանի մը հանդիպեցաւ և յանկարծակիի բերաւ զայն որ դէպի արեւմուտ կ'երթար։ Մեր զօրքերը պաշարեցին կարաւանը և կարճատեւ հրացանաձգութենէ մը վերջ, յաջողեցան գերի բռնել զայն։ Մեր կորուստները եղան 1 մեռեալ և 4 վիրաւոր։

ԼՈՆՏՈՆ.— «Տէյլի Մէյլ» Մանչուրեան թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Մարէշալ Օեամա նոր օգնութիւններ ստացաւ։ «Սթանտարտ»ի Թօքիոյի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Ճարոնի կառավարութեան մէկ Պաշտօնական Զեկոյցը կը ծանուցանէ թէ Ճարոն տրամադիր է Բորդ Արթուրը բանալու միջազգային վաճառականութեան առջեւ։

—101 միլիոն Ֆր.ի ճարոնական նոր փոխառութի՛ւնը հրապարակ պիտի հանուի Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգներուն մէջ։ Նոր փոխառութեան սակը զգալապէս պակաս պիտի ըլլայ վերջին փոխառութեան սակէն։

—Ճարոնի դիտողութեանց վրայ, Չինու կառավարութիւնը իր յածանաւերուն պաշտօն տուաւ հսկելու Շանկայի նաւահանգստին բերանը, թող չտալու համար որ Շանկայ ապաստանող ռուսական մարտանաւերը կարենան փախչիլ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Տէօյչէ Պանքը իր դրամագեղչի սակը պակսեցուց, 5%էն 4%ի իջեցնելով։ Իսկ Լօմպարտի սակը՝ 5%։

ՓԱՐԻԶ.—«Էքօ տը Բարի» այսօր կը հրատարակէ տեղեկագիր մը, զոր իբր թէ 1892 գարնան պատերազմական Նախկին Նախարար Զօր. Բոտաֆս ուղղած ըլլայ Մ. Բացուրայի, որ այն ատեն Վարչապետ էր։ Այս տեղեկագրին մէջ Նախարարը կը բացատրէ թէ ո՛րքան օգտակար է արգիլել Ռուսիոյ ծաւալումը, և թէ ի՛նչ միջոցներով Ճարոն կրնայ յարձակիլ Ֆրանս. Հնդկաչինու վրայ։ Ճարոնական դեսպանատունը յայտարարեց թէ կատարելապէս չինծու է այս տեղեկագիրը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կլասքոյէ եկող անգլ. շոգենաւ մը Հօլիհէտի մօտ ընդհարում մը ունեցաւ սպանիական շոգենաւի մը հետ։ Երկուքն ալ ընկղմեցան, բայց իրենց նաւազները ազատուեցան։ Կը հերքուի այն լուրը թէ Անգլ. «Ուէննինկդըն» շոգենաւն անգլ. ուրիշ շոգենաւի մը հետ ընդհարման հետեւանօք ընկղմեր է։

ՓԱՐԻԶ.— Երեսփ. ժողովը 1905ի նստաշրջանին բացման նիստը ըրաւ երէկ, Մ. Բօլ Դուրմէռ, տարիքով երիցագոյնը, ատենապետեց։ Մ. Տումէ 265 քուէով Ա. ատենապետ ընտրուեցաւ ընդդէմ 241 քուէի, զոր ստացաւ նախորդ Ա. ատենապետ Մ. Հանրի Բրիսոն։ Բոլոր չորս փոխ-ատենապետները վերընտրուեցան։ Առատն ձախակողմեան մէկ խմբակին գումարման մէջ, Մ. Տումէ դատապարտեց Մ. Քօմպի դահլիճը և ըսաւ թէ պէտք է ներկայացող ամէն առիթներէ օգտուիլ, զայն ձախողեցնելու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1904 29 Դեկտեմ. Դչ.)

ՑՈՐԵՆ

Ճերմակ Առաջին	օխան	37-37½	փարա
» երկրորդ	»	36-36½	»
Մախլիւթ	»	32-33	»
Զաւտարը	»	30-31	»
Սերթ առաջին,	օխան	34—35½	փր.
» միջին տեսակ		31½-33	»

Այսօր ժամանեց 13 վակոն ցորեն Անատօլ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քըրմա Ա.	պարկը	72-73	ղչ.
» » Բ.	»	68-70	»

ԹԵՓ

Օխան 19½ փարա։

ԳԱՐԻ

Քէօստէնճէ 11¾—12 ղրշ. զրիւը
Մերսին և Րումէլի 10¾—11 »

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՏԻՊԱՐ ՔԱՀԱՆԱՅ ՄԸ

Օրթագիւղի աւագերէց Տ. Սահակ Ա. քհ. Տ.-Սարգսեան, որուն կրօնական խնդիրներու մասին ունեցած ձեռնհասութիւնը անվիճելի է, հաճած է զբրկել մեզ աքանչելի յօդուած մը, Հայ եկեղեցւոյ հաւատալիքներուն ու ծէսերուն նկատմամբ։ Հմուտ եկեղեցականը իր այս գրութեան մէջ փայլեցուցած է Հայ Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ ուղղափառ ոգին։ Հին և Նոր կտակարանէն առաջ բերած է չախչախիչ փաստեր որոնք ամէնէն թերահաւատներն իսկ կրնան ուղղութեան հրաւիրել։ Ն. Սրբազնապատուութեան կրօնական գոհար երկերը և գլխաւորաբար իր Ենդակիան Կրօնագիտութիւնը կարդացողներ գիտեն արդէն թէ Տ. Սահակ հայր ո՛չ միայն կրօնական, այլ և ընդհանուր գիտելիքներով զարգացած բեղուն միտք մը ունի, որ պարծանքն է Հայ եկեղեցականութեան։ Մաղթելի էր որ իր նմանները բազմանային Հայ եկեղեցւոյ պաշտօնեաներուն մէջ, ուր կարգ մը անարժաններ սկսած են սպրդիլ, իրենց թերահաւատ ու գայթակղեցուցիչ լեզուով ու գրչով ուծացնելով Հայ հաւատացեալները իրենց Ս. Եկեղեցիէն։

Խմբագրութիւնս այս առթիւ իր ջերմ շնորհակալութիւնները կը յայտնէ պատկառելի քահանային։

ՄԱՐԱՇԻ նորընտիր Կաթ. Տեղապահ Տ. Փառէն վրդ.ի կայս. Պէրաթը յանձնուեցաւ Պատրիարքարանի։

ՄԱՐԻԱՄ ԿՈՐԿՈՏԵԱՆ անուն կին մը ասկէ առաջ Հայ-հռոմէական ծէսով ամուսնացած էր երիտասարդի մը հետ Սամաթիոյ Աննարատ Ցղութիւն եկեղեցիին մէջ, որ նախապէս տեղեկութիւն չունէր կնոջ արդէն ամուսնացած ըլլալէն և այդ ամուսնոյն ալ ողջ ըլլալէն։ Բայց երիտասարդը վերջէն իմանալով եղելութիւնը և հաստատելով նախկին ամուսնոյն ողջ ըլլալը կը դիմէ Ազգ. Պատրիարքարան, և հին արձանագրութեանց տետրակներուն մէջ պրպտելով, կը գտնէ այն արձանագրութիւնը, որով Մարիամ Կորկոտեան Հայ. Եկեղեցւոյ պսակով ասկէ երեք տարի առաջ ամուսնացած է իր նախկին էրկանը հետ։ Երիտասարդին կողմէ Պատրիարքարանին եղած այս դիմումին վրայ, Փոխանորդարանը երկու անգամ նամակներով կը հարցնէ Հայ-հռոմէականաց Պատրիարքարանին թէ՝ այդ կինը պսակ՞ած է թէ ոչ, և եթէ պսակած է ինչո՞ւ զայն պսակած են, երբ ան անդին ունէր օրինաւոր ամուսին մը՝ օրինաւոր պսակով։ Հայ-հռոմէական Պատրիարքարանին եղած այս հարցումին պատասխանը դեռ հասած չէ Ազգ. Պատրիարքարան։

Ն. Ս. ՕԾՈՒԹԻՒՆ ընդհանուր Հայոց Հայրապետին գեղեցիկ մէկ կիսանդրին չինուած է Բարիզի մէջ՝ Հայ արուեստագէտներու կողմէ և զրկուած է Էջմիածին՝ Ն. Ս. Օծութեան։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Դպրաց Դասը իր առաձեռն ունեցած դրամով և Թաղական Խորհրդոյ ատենապետ Շահպազ Եղիա էֆ.ի ձեռնտուութեամբը, վերջերս, գիւղին ջուր բերող նաւամատոյցի տուլպան գնած է. որ առայժմ 120 ղրուշի ամսական վարձք մը կը բերէ։ Այդ տուլպան Եղիա էֆ. Շահպազի անուան փոխանցուած է, յանուն Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ Դպրաց Դասուն։

ՄԱՑՐԱՔԱՂԱՔԻՍ ազգ. վարժարաններուն 1904 տարուոյ վիճակացոյց մէկ պատկերը պատրաստելու համար Ուսումն. Խորհրդոյ քարտուղար Գառնիկ էֆ. Հայկեան սկսած է բոլոր վարժարանները այցելել և նօթերը հաւաքել, որպէս զի զայն Ուսումնական Խորհուրդին առաջիկայ նստին ներկայացնելէ վերջ հրատարակութեան տրուի։

ՌՈՒՍԱՀԱՑ Պ. Կարապետ Եղեանց նամակով մը շնորհաւորած է Ս. Պատրիարք Հայրը Նոր Տարւոյ և Ս. Ծնունդի առթիւ։

ՊԱԼԱԿԼԸԻ Տ. Գրիգոր քհ.ի դէմ դարձեալ բողոքագիր մը եկած ըլլալով, Պատրիարքարանը ստիպուեցաւ հեռագրել Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ եպս.ի, Ս. Դանիէլի վանքին Վանահայր Տ. Սմբատեան Սրբազանի և Պալակէսիի Թաղ. Խորհուրդներուն թէ՝ միայն Պալակէսիի Ս. Դանիէլ Վանքին վարչութիւնը յանձնուած է Տ. Ստեփաննոս եպ.ի, իսկ յարակից թեմերուն հոգեւոր հովուութիւնը յանձնուած է Տրդատ եպս.ի, որով ան է որ միայն իրենց քհ. մը պիտի զրկէ Տ. Գրիգորի տեղ։

ԱՒՆԱՑ Զըմարա գիւղէն Հայ երիտասարդ մը առանց իր ծնողքին հաւանութեանը և հակառակ Տ. Վարդան քհ.ի յորդորներուն, ամուսնանալու որոշում կուտայ իր հօրաքրոջը աղջկան հետ, Գեղին քահանան կը մերժէ այդ ապօրինի պսակը կատարել, կը դիմեն բողոքական երէցին, որ ան ալ իր կարգին կը մերժէ կատարել այդ պսակը։ Ուստի ճարահատ կը դիմեն Զըմարայի մօտ գտնուող Խոտանլըի գիւղի, համբաւաւոր գեննմ տէրտէրին որ 5 Մէճիտիյէի փոխարէն կը կատարէ այդ ապօրինի պսակը, առանց մտիկ ընելու ծնողքին և պարագաներուն թախանձանքին։ Հիմակ այդ խնդիրը տեղեկագրուած է Պատրիարքարան, քահանային մասին արժանի պատիժ մը տնօրինելու համար։

ՕՎԱՃԸՔԻ մերձակայ նորահաստատ գիւղի Հայ մասուրին համար նախընթաց կիրակի Պարտիզակի եկեղեցիին մէջ քհնյ. ձեռնադրուած տիրացու Դաւիթը կոչուեցաւ Տ. Մարգար։ Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Սրբազանը գեղեցիկ քարոզ մը խօսելով, քահանայական կոչումին բարձրութիւնը և քահանայի պարտաւորութիւնները բացատրեց պարզ և ժողովրդական լեզուով։

ՊԸՐՏԻԶԱԿԻ եկեղեցւոյն Թաղ. Խորհրդարանին մէջ, Ս. Ստեփաննոսի տօնին առթիւ, Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս արքեպիսկոպոսի շնորհաւորական այցելութիւն տուին Պարտիզակի Միւտիր Սէֆէր պէյ և ուրիշ պաշտօնատարներ, ինչպէս նաև տեղւոյն երեւելիները, որոնք արժանավայել պատիւներով մեծարուեցան։ Դպրաց դասն ալ, դպրապետ Ռուբէն էֆ. Սրբազանին առաջնորդութեամբ իր շնորհաւորութիւնները յայտնեց Տ. Ստեփաննոս սրբազանին, ուղերձներ կարդալով։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ. — Խնամակալութիւնը և Մայրը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանեն թէ՝ Ազգ. Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան կողմէ 54 թիթեղեայ տուփ պահածոյ կանկառ նուիրուած է Որբանոցին։ Տիկ. Սօֆի Ց. Սէթեան 1 օսմ. ոսկի։ Կիրասոնէն Թովմաս էֆ. Գարագաչեան իր նորածին զաւկին ծննդեան առթիւ 20 ղրուշ։ Օր. Նաչէնի եւ քոյրը Սրբուհի գպրոցական աշակերտք Կաղանդի առթիւ պտղագին 20 ղրշ.՝ Գրիգոր և եղբայրը Օշին պէյեր պտղագին 20 ղրուշ նուիրած են հասարակութեան։ Գրավաճառ Մատթէոսեան էֆ. 100 ղրուշ արժողութեամբ գիրքեր նուիրած է Որբանոցին։

ՀԻՄՆԱԴԻ՞Ր ԹԷ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Մանզումէին շաբաթի թիւին Պատրիարքարանի Բաժնին մէջ կարդացի թէ՝ Տ. Եզնիկ վրդ. Գալաճեան պատարագ պիտի մատուցանէ Ալթը-Մերմէրի Ս. Ցակոբ եկեղեցին, և այս առթիւ Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարէ «եկեղեցւոյն հիմնադիր Բարսեղ էֆ. Սթամպօլլուեանի ննջեցելոց հոգւոյն համար։»

Այս հատուածին մէջ բառի սխալ գործածութիւն մը կայ՝ որ իր իմաստութեան մէջ ամենածանր սխալ մըն է։ Պարտք մըն է ինձ համար ըսել ու կրկնել թէ Ալթը-Մերմէրի Ս. Ցակոբ եկեղեցւոյն հիմնադիրը ո՛չ թէ Բար-

ռեղ էֆ. Սթամպօլլուեան՝ այլ Յակոբոս Սրբազան Սեռոբեանը և Գրիգոր էֆ. Բէնիրճեանը եղած են, որոնց վերջինը այն ատեն, գրեթէ 40—45 տարի առաջ, Սամաթիայի մէջ Եկեղեցւոյն ատենապետն էր, իսկ առաջինը Կ. Պոլսոյ Պատրիարք էր։

Հոգելոյս Յակոբոս Պատրիարք և ծերունազարդ Գրիգոր էֆէնտի ձեռք ձեռքի տուած, գրամական հանգանակութիւններով, անձնական հազար ջանքով, տարոյական և նիւթական բիւր զոհողութիւններով Սրբազան Հիմը կրցած են դնել այդ եկեղեցիին և յաջողած են ամբողջապէս կերտել ու զարդարել այդ Սրբավայր հաստատութիւնը։

Այդ Թուականին կ'ապրէին մեր Հայ ամիրաներէն Կարապետ Խալֆա, Պալեան Պօղոս Պէյ և ուրիշներ, որոնք նշանակելի մաս մը ունեցած են հանգանակութեան նուէրներուն մէջ։

Այս եկեղեցիին հիմնադրութեան աշխատանքին մէջ, յարգանքի և երախտիքի ամէնէն ճշմարիտ և անսահմանելի ձայնը կը պարտաւորէ՝նք ողջել Գրիգոր էֆ. Բէնիրճեանին, որ կրցած է լոկ իր սիրաշահող և ներհուն մարդու բնաւորութիւնովը յաղթել այն ամէն բոլորովին նիւթական էն դուրս եղող խոչընդոտներուն՝ որոնք Ալթը-Մերմէրի օտարազգիներէն կուգային։

Անկէ քանի մը տարի առաջ Բար. ռեղ էֆ. Սթամպօլլուեան այդ Եկեղեցւոյն վերանորոգած է և ոչ թէ հիմնած։

Կը մոռնե՛նք թէ՝ տանինք ո'րչափ մեծ ցաւ մը զգացած է Բէնիրճեան կարդալով այդ բառը՝ որ իրեն և իր Սրբազան աշխատակցին կը վերաբերի եւթ ու յաւէտ։

Այդ եկեղեցիին տօմարներուն մէջ մենք չա'ա լաւ գիտենք այս պարագան, արձանագրութիւններ կան որով կը հասկնանք ու կը տեղեկանանք թէ Գլխագիր Ս. Յակոբի տօնին օրը (Այս տարի Դեկտ. 28ին)՝ եկեղեցիին Հիմնադիրներուն և Ճրիապէս աշխատողներուն համար յատկապէս պաշտօն պէտք էր կատարուէր։ Զինք գիտեր թէ այս յիշատակը կը յարգուի՞ թէ չէ, պատարագ կը մատուցուի՞ թէ ո՛չ։ Եւ արդէն եկեղեցիին բուն անունը Գլխագիր Ս. Յակոբ է, սխալ մըն է դարձնել Մծբնայ տօնին օրը արտասովոր կրօնական հանդէս կատարել, եթէ մասնաւոր կտակ մը չկայ այս մասին։

Մենք չենք ուզեր ըսել թէ պէտքչէ Վերանորոգիչին ննջեցելներուն հոգիին համար Հոգեհանգիստ Պաշտօն կատարել. երբեք. հիմնադրութեան չափ բարի ձեռնարկ մըն է վերանորոգելը, որուն շնորհիւ միայն կանգուն կը մնայ հիմնուած հաստատութիւն մը, անմոռաց ու յաւիտենական կը դառնայ։

Վերանորոգիչին ալ, Հիմնադիրներուն ալ երախտապարտ ենք և յարգանքի ու սէրի անկեղծ զգացում մը կը անուցանենք մեր մէջ երկուքին հանդէպ միանգամայն։

Սկիւտար Ա. Մ.

ՍՊԱՌԱԾ ԹԻՒ

Մեր երէկուան (Դչ. Թիւ 1081) թիւը սպառած ըլլալով, կը խնդրուի հաւաքածոյ չկազմողներէն զայն Խմբագրութեանս ղրկել, մեզի դիւրութիւն մը ընծայելու համար։ Փափաքողները կրնան ի փոխարէն նոր թիւ մը առանալ։

ՄԱՆՋՈՒՄԷԻ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Բժշկական վարժարանի ուսանողներէն Սէօլէզցի Մամբրէ էֆ. Պարաճեան նշանուած Օր. Սուրբիկ Փանճեանի հետ, և ոչ թէ Օր. Սաթենիկ Փանճեանի հետ, ինչպէս սխալմամբ ծանուցուած էր մեր Դչ. օրուան թիւին մէջ։

ԿՆՈՒՆՔ

ՊԵՐՃՈՒՀԻ-ԼԻԲԹՈՐԻՆ. — Որդի Յովհաննէս էֆ. Հանըմեանի, մկրտուեցաւ Կէլիպօլուի Ս. Թորոս եկեղեցիին մէջ, կնքահայրութեամբ Գ. ռնիկ էֆ. Տէրըկէլեանի և ձեռամբ Տ. Պարեգին քահանայի։

×

ՄԿՐՏԻՉ. — Որդի Պ. Նշան Դամճեանի։ Մկրտութիւնը տեղի ունեցաւ Պարտիզակի Ս. Յակոբ Եկեղեցիին մէջ, կնքահայրութեամբ Պ. Ստեփան Փէթոյեանի։

×

ՏՐԴԱՏ-ԱՐԱՄ. — Զորրորդ զաւակը Փիլիպպոս էֆ. Յակոբեանի։ Մկրտուեցաւ կիրակի օր Մագրի-Գիւղի եկեղեցիին մէջ, կնքահայրութեամբ Մկրտիչ էֆ. Շամլեանի, ձեռամբ գիւղին աւագերէց Տ. Սարգիս քահանայի։

ԳՐԱԿԱՆ ԿԱՂԱՆԴՋԷՔ ՄԸ

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ

Գրասէրներու և գեղարուեստասէրներու համար հազուագիւտ Կաղանդչէք մը պատրաստուելու վրայ է, որուն նմանը մինչև ցարդ երբեք հրապարակի վրայ երեւցած չէ։ Գրական այս կաղանդչէքը համայնապատկեր մըն է մեծերու և դէմքերու, ուր հրապարակին քաջածանօթ քանի չափ գրողներ կը փայլին իրենց յօդուածներով և խիստ յաջող տպուած լուսանկարներով։ 1905ի գրական այս անակնկալը կը մատուցուի Լոյսի տեղ հրատարակուիլ սկսած Հանրագիտակի Տնօրէն-Խմբագիր Վ. Փափազեան՝ ի կողմէ։ Մայրաքաղաքիս ու մօտակայ գաւառներէն գրականագէտներ, լրագրագէտներ և Կաղանդի պիտոյք հայթայթող վաճառատուններ հիմակուընէ իսկ իրենց յանձնարարութիւնները տուած են ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿի այս պատկերազարդ և բացառիկ թիւին առթիւ, որ պիտի ծախուի մի միայն 2 ղրուշի անհաւատալի աժանութեամբ։

Գրական այս հատորին պարունակութեան վրայ հակիրճ ծանօթութիւն մը տուած ըլլալու համար կը թուենք հոս անունները այն յօդուածագիրներուն որոնց լուսանկարները պիտի երեւան իրենց յօդուածներուն գլուխը։

ՍԻԲԻԼ. —
Երեւոյթներ (Քերթուած)
ԱՆԱՅԻՍ. —
Տաճարին մէջ (Քերթուած)
ՆԻՏԵՐԻԿ (Գ. ԶԱՐՈՒՀԻ). —
Ջիւան ոչխարը (Պատկեր)
ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌՔ. —
Հէտքերը (Քերթուած)
ՅՈՎՀ. Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ. —
Պաշտօնակցի նամակ
ԱԼՓԱՍԼԱՆ. —
Ապաշխարանքը (Ֆանթէզի)
ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ. —
Յ. Սվաճեան և իր Թերթը
ՔԱՍԻՄ. —
Ոսկի խնձոր
ԵՐ. ՏԷՐ-ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ. —
Հօր մը կսկիծը (Ոտանաւոր)
ԹԷՈՔԻԿ. —
Թատերական սէր (Հէքեաթ)
ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ. —
Աղջկան մը հոգին
ԼԵՒՈՆ ՇԱԹՐԵԱՆ. —
Ղարիպին Կաղանդը
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ. —
Երջանիկ մօրեղբայրը
ԵԴՈՒԱՐԴ ԳՈԼԱՆՃԵԱՆ. —
Բանաստեղծութիւնը և մահը
ԲԱՆԱԳՈՂ ԼԴՈՒԹԻՆԵԱՆ. —
Տիկին Ֆիմիի նամակը
ՏԻԳՐԱՆ ԳԱՍԱՊԵԱՆ. —
Զգայնութիւններ (Քերթուած)
ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ. —
Տգու հոգի
ՎԱՀԱՆ ԹՕՇԻԿԵԱՆ. —
Ֆանթէզի Կաղանդչէք
ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ. —
Բրինիկ

Հանրագիտակի այս թիւը հրապարակ պիտի ելլէ վաղը կէս օրին, որպէս զի իրենց սիրելիներուն օգտակար, հաճելի և գեղարուեստական Կաղանդչէք մը նուիրել ուզողներ դիւրութիւն ունենան այս բացառիկ առիթէն օգտուելու։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ Նոյեմբեր ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։

Վախճ. Տէարք Եղբարք Կիւլպէնկեան, իրենց բարեյիշատակ հօր մահ. Սերովբէ էֆ. Կիւլպէնկեանի անուան տարեդարձին առթիւ ընդհանուր պատարագելոց տրուած հոգեհացին համար 2700 դրուշ, Նիքօլաքի էֆ. Կանի Օղլու, աֆիոնի վաճառականներէ հաւաքած 14 ու կէս օխա աֆիոնի փոխարժէքն 1566, Գրիգոր էֆ. Մէօհթէսէմեան ի Չակազիկ, ձեռամբ Պօղոս էֆ. Սպէնչեանի 1080, Օվաճըզի բարեսէր ժողովրդէն հանգանակեալ ձեռամբ տեղւոյն Պատ. Թաղ. Խորհրդոյն և Ազնիւ Տիկնանց 804, Տիկին Նուէրիկ Կ. Պէզազեան ի յիշատակ իր հանգուցեալ մօր Տիկին Նեվրիկ Սէմերճեանի անոր մահուան տարեդարձին առթիւ 324, Եղիա էֆ. Ք. Կիւմիւշճեան իր անդրանիկ որդւոյն ծննդեան առթիւ 216, Մարկոս էֆ. Թ. Սարըեան ի Սէօլէօզ իր հօր պաքինման առթիւ 216, Յովհաննէս էֆ. Կէվչենեան ի Սամսոն 125, Մհտր. Բերբի էֆ. Դասապեան ի Սիվրիհիսար 108, Օր. Թագուհի Աչըգեան 108, Տօքթ. Մինաս պէյ Աւետիսեան փոխան զարդարանաց հարսանեաց մօմի 108, Երիտասարդաց քրիստոնէական ընկերակցութիւն Կ. Պօլսոյ 108, Տիկին Ազնիւ Աղամեան Կարնեցի 95, Պետրոս էֆ. Մուրատեան Ատաբազար 2 անգամով 76, Տ. Յարութիւն քհնյ. Գասըմեան Զատախ գիւղցի ի Զօրչամպա 60, Տիկին Ամպէր Ճէրահեան ի յիշատակ իր ննջեցելոց 60, Պարագայք Էվճիմէնեան Գէորգ աղայի, Սիվրիհիսար, վասն հոգւոյ նորին 54, Մկրտիչ էֆ. Վարժապետեան Արսլանպէկցի 40, Տ. Ղեւոնդ քհնյ. Տէր Սահակեան Ատանացի 20ական, Տ. Արսէն քհնյ. Խաչօեան, Աբրահամ էֆ. Պօղոսեան Կեսարացի, Մ. Էֆէ՞տի Այվազեան Գարահի-արցի, Միքայէլ Ասարեան, Պօղոս Մէյմարեան Ա. Գ. Հիսարցի, Յարութիւն Մզրագեան Ագնէհիրցի, Սիթին Ֆնտգեան իր որդւոյն Աբրահամ Լիպայի, ի Ֆնտգեանի անուան տարեդարձին առթիւ։ Ընդամէնը 8008 զրշ.։

Ռոտոսթոյի բարեսէր ժողովուրդէն հանգանակեալ 1406 քաշ սոխ, 90 քաշ կորկոտ, 72 քաշ Թարխանա, 151 քաշ բակլա, պուլկուր, սիսեռ, 6 քաշ ոսպ, 74 քաշ պուլկուր։

Աղն. Տիկին ֆոն Բաօնդուլ 700 հատ քաւխա, Տիկին Երմոնիա Հէքիմեան 1 հատ Աւետարանի բանիչ, Բարեսէր Ոմն ըստ իր սովորութեան 1 կրօցա կօչիկի նորք. Նոյեմբեր ամսոյ մէջ սիւքար թաղթին հասոյթը եղած է 3450 զրուշ։

ԲԱՄԲԱԿ ԵՒ ՑՈՐԵՆ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ, 10 Յունվ.

Բամբակի հրապարակը բացուեցաւ։

Յունվ. — Փետր.	3.74	
Մարտ — Ապրիլ	3.79	քիչ գործ կայ
Յուլիս — Օգոստ.	3.90	
Սեպտ. — Հոկտ.	3.93	

Ցորենի հրապարակը գոցուեցաւ.

Նիւ-Եորք	Դեկտ.ի համար	112 1/2
Լիվըրփուլ	Մայիսի »	7/1/1/2
»	Մարտի »	7/0/3/4
Շիքակօ	Դեկտ.ի համար	114 3/8

ՌԵՍՄԻ

ՆՇԱՆ

Հիւմը խամէթլէրինէ մէպնի Կիւլհանէ սէրիրիյաթ խասթախանէսի աթըպպասընտան ետւզպաշը Մուսթաֆա Շէվքէթ վէ Մէհմէտ Նէշաթ վէ Մուսթաֆա Ռասիմ վէ Մէհմէտ Ռաիֆ վէ Մուսթաֆա Թալաթ էֆէնտիլէրէ պէշինճի րիւթպէտէն Մէճիտի Նըշանը գիւշանլարը իհսան պույուրուլմուշ տըր։

ԹԵՂԼԻՂԱԹԸ ՌԵՍՄԻՅԷ

Վան վիլայէթի ժանտարմա ալայընըն իքինճի մէրքէզ թապուրը գոմանտանը Խաճէմ էֆէնտիէէ Իրան տէվլէթի Թարաֆընտան իթա օլունան թէօրտիւնճի րիւթպէտէն Շիրու-խուրշիտ նըշանընըն մուհամիլէյհ ճանիպինտէն գապուլ վէ լէտէլիճապ թաաւլիգի խուսուսունա պիլիթիզան միւսաատէի Սենիյէի հազրէթը Թաճտարի չուհան պույուրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԴԱՏԱԿԱՆ. — Տիարպէքիրի կեդր. նախագահ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ Ապտուլլահ Շէվքէթ էֆ. Մուսուլի վերաքննիչ ատեանին ընդհ. դատախազ կարգուած ըլլալով, իրեն յաջորդեց Պրուսայի նախագահ ատեանին ընդհ. դատախազի օգնական Մէսուտ Խալքի էֆէնտի։ Այս վերջինին ալ յաջորդեց Պերքէ-Բիլիսէի նախագահ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ Վասըֆ պէյ։

Երուսաղէմի նախագահ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ Մէհմէտ Միւնիր էֆ. Մուսուլի կեդր. նախագահ ատեանին ընդհ. դատախազի օգնական կարգուած ըլլալով, իրեն յաջորդեց Շամ-Թարապուլուսի նախագահ ատեանին ընդհ. դատախազի օգնական Ալի Նիւզհէթ էֆ.։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Ծովային նախարարութեան և Ֆրանսայի Քրէօզէ նաւարանին ներկայացուցիչին միջև ստորագրուեցաւ 4 Թորփիլահալածներու շինութեան պայմանագիրը։ Այս Թորփիլահալածները ժամը 28 մղոն արագութիւն պիտի ունենան, նոր դրութեամբ պիտի շինուին և հատը պիտի արժէ 22,500 ոսկի։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ. — Կայս. Իրատէ մը համաձայն, կազմուած ուղտի հեծեալ զօրագունդին սպաները կը նշանակուին Սպարապետութեան կողմէ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ նախարարութեան խորհրդական Նաւում փաշա, որ հիւանդ էր, այս օրերս ապաքինած է և պիտի սկսի յաճախել իր պաշտօնատեղին։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ նոր վերատեսուչ Խալիտ պէյ, առջի օր Կայս. Պալատ գնաց և իր ընտրութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց։

ՇԻՐՔԷԹԸ. — Շիրքէթի կողմէ վեց նոր շոգենաւերու յանձնարարութեան լուրը սխալ է։ Լիվըրփուլի մէկ նաւարանը առաջարկած է չորս նոր շոգենաւեր շինել 12 1/2 հանգոյց արագութեամբ և հատը 8900 ոսկի արժէքով։ Բայց այս մասին ո՛և է որոշում չէ տրուած։

ՊՈՆՆՈՎՍԿԻ ՓԱՇԱ. — Երէկ ծանուցինք մահը Վեհ. Սուլթանին քիմիագէտ զօր. Պօնկովսքիի։ Հանգուցեալը Պոլսեցի էր և ծնած 1841ին։ Իր նախնական ուսումը հոս ստանալէ յետոյ Բարիզ գնաց քիմիագիտութիւն ուսանելու։ 1865ին Պոլիս դարձաւ և բժշկ. վարժարանին քիմիագիտութեան ուսուցիչ կարգուեցաւ։ 1867ին Բարիզի Համաշխարհիկ Ցուցահանդէսը գընաց իբր օսմ. պատուիրակ։ Նոյնպէս 1883ին Վիեննայի, 1888ին Մատրիտի, 1892ին Վենետիկի, 1894ին Բարիզի, 1897ին Պրիւսէլի և 1897ին Մոսկուայի մէջ գումարուած առողջապահական համաժողովներուն մէջ օսմ. պատուիրակ կարգուած է։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այս առտու, Բերայի Սէնթ-Անթուան եկեղեցիին մէջ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Ափր. Տրիպոլսոյ ընդհ. հիւպատոս Մ. Լաքօ Բարսկուայի գեսպան կարգուեցաւ և իրեն յաջորդեց Բալէրմոյի հիւպատոս Մ. Րուսօ։ Վանայի փոխ-հիւպատոս Մ. Սէծն, Փօնթ-Սէրայի հիւպատոս կարգուեցաւ և իրեն յաջորդեց Պոլսոյ հիւպատոսարանին Նախկին քարտուղար Մ. Մերսըէէ։ Մ. Տէլանտա Իսկէնտէրունի փոխ հիւպատոս կարգուեցաւ, Մ. Ռեթրէյ՝ Երուսաղէմի ընդհ. հիւպատոս և Մ. Պօր՝ Պէյրութի ընդհ. հիւպատոս։

ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՑԻՆ ԿՑՈՐԴԸ. — Եգիպտական թերթերը կը գրեն թէ Պոլսոյ ռուս դեսպանատան նաւային կցորդ նաւապետ Շվանք որ այժմ Եգիպտոս կը գտնուի, Խտիվ Ապպաս Հիլմի փաշայի ներկայութեան ընդունուեցաւ ռուս հիւպատոս Մ. Մաքսիմովի հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Պուլկար կառավարութեան և օտար կառավարութեանց միջեւ առեւտրական նոր պայմանագիրներու կնքման բանակցութիւնները մօտերս պիտի սկսին։ Ռուսիոյ հետ արդէն սկսած են բանակցութիւնները։ Արդէն Ֆէրտինանտ իշխան վաւերացուց Սօպրանիէին կողմէ քուէարկուած մաքսային սակացոյցներուն նոր օրինագիծը։ Պուլկար ճարտարարուեստին ընդարձակման և զարգացման համար նոր սակացոյցին տրամադրութիւնները մաքսապաշտպան դրութեան կողմնակից են։ Յայտնի է թէ արհեստական արտադրութիւններ Պուլկարիա ներածող երկիրներն Աւստրիա և Գերմանիա են, մինչ Պուլկարիայէն երկրագործական բերքեր կը գնեն Պէլճիքա և Անգլիա։ Ռուսճուքի ֆրանս. հիւպատոսին մէկ տեղեկագրին համաձայն, Պուլկարիոյ ընդհ. վաճառականութիւնը 1902 տարւոյն մէջ 175 միլիոն ֆր.ի հասած է։ Այս գումարը վերջին 10 տարուան տարեկան միջին գումարէն 26 միլիոն պակաս է. միայն 1901ի գործառնութեանց հետ եթէ բաղդատուի, 20 միլիոն աւելի է։ Պուլկարիոյ ընդհ. վաճառականութիւնը երբ նկատի առնենք, պիտի տեսնենք որ վերջին 17 տարուան միջոցին չատ մը նուազումներու ենթարկուած է։ Միայն, բերքերը բացառաբար խիստ առատ եղած են։ 1886էն մինչեւ 1889 ներածումները կայուն վիճակի մէջ մնացած են։ Արտածութեանց քիչ մը բարձրութեան աղդեցութեամբ, 1890էն 97 տարիներուն միջեւ գնումներուն մէջ քիչ մը զարգացում տեսնուած է։ Մաքսատուրքերու յաւելման պայմանագիրներուն կնքման վրայ օտար արտադրութեանց ներածութիւնը 1898էն 1903 տարիներուն միջոցին 1886էն 89 տարիներուն միջոցին եղածին մօտեցած է։ 1892էն 1896 ընդհ. վաճառականութիւնը միջին հաշուով տարին 6677 միլիոնի հասած է, մինչ 1897էն ի վեր 1293 միլիոնի չափ է։ 1899էն և 1900էն միջեւ բերքերուն նուազութիւնը անտարակոյս առեւտր. այս ընդհ. պայմաններուն վրայ խիստ ազդած է։ Պուլկարիոյ յաճախորդներուն մէջ Ֆրանսա 6րդ կարգին վրայ է։ Պուլկարիոյ ամէնէն շատ ապրանք ծախողներն են օսմ. միւս երկիրները, Աւստրիա-Հունգարիա, Անգլիա և Գերմանիա։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Յունաստանի և Եգիպտոսի միջեւ առեւտրական համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար Եգիպտոսի հելլէն ընդհ. հիւպատոս Մ. Կենատիոս բանակցութիւններ կը կատարէ։ Եգիպտական կառավարութիւնը Յունաստանէն կը պահանջէ որ բացարձակապէս արգիլէ Յունաստանէն Եգիպտոս հաշիշ արտածելը։

—Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Քոնոթի դուքսը Յունվար 12ին Աղեքսանդրիա պիտի հասնի՝ յածանաւով մը։ Խտիվը Գահիրէէն պիտի իջնէ, պաշտօնապէս ընդունելու համար դուքսը, որուն հետ յետոյ պիտի դառնան Գահիրէ և կայսրանին մէջ պիտի ընդունուին նախարարներէն։

— Շուէտ-Նորվէկիոյ գահաժառանգ Կիւսթավ Ասօլֆ իշխան այս շաբթու Գահիրէ կ'սպասուի։

—Եգիպտական Էլ-Մահրուսա զբօսանաւը Աղեքսանդրիայէ մեկնեցաւ Կլասքօ, նորոգուելու համար։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՄԷՋ. — Կոսովայի, Սելանիկի և Մանասթըրի նահանգներուն մէջ այս միջոցիս սաստիկ ձիւն կ'ընէ։ Այս առթիւ կարգ մը գիւղերու բնակիչները օգնութեան կարօտ ըլլալով, հրաման տրուեցաւ որ պէտք եղած աջակցութիւնը ըլլայ անոնց։

—Կոսովայի նահանգին Բալանքայի կողմերը երեւան ելած աւազակները ցիրուցան եղան զօրքերէն և լեռները փախան։ Հրաման տրուեցաւ որ մինչեւ որ ձերբակալուին՝ հալածին զանոնք։

ՀՆԱԳԻՏՈՒՀԻ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց պէտք եղած դիւրութիւնները տալ Պերլինի անգլիական դեսպանին եղբօր աղջկան, որ պատմական և հնագիտական ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ Սուրիոյ, Պէյրութի, Հալէպի և Ատանայի կողմերը։

ՓՈԽՆՈՒԹԻՒՆ. — Ծանուցուեցաւ պէտք եղած տեղերը դրամ փոխ տալ Էնկիւրիի և Սվազի Նահանգներուն մէկ քանի գիւղի կարօտ երկրագործներուն։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍՆԱՆԿ. — Առեւտր. երկրորդ դատարանը սնանկ հռչակեց Պոլիս Պաղչէ Գաբու, մաքսատան դէմ վաճառական Մոթօ ա Զիլպէրման ընկերութիւնը։ Դատարանին անդամ Րիզա պէյ միւմ քօմիսէր և փաստաբան Մէհմէտ Պաշա և Սաաէթթին էֆ.ները առժամեայ սէնտիք կարգուեցան։

— Ծովային առեւտր. դատարանը սնանկ հռչակեց Մեծ Շուկայ, Տովմա Մէյտանի, դերձակ Միխալ Քօ Թալան։

— Կեսարիոյ առեւտր. դատարանը սնանկ հռչակած էր Պըրլենիրի մէջ, խուրտավաճառ Զալըքեան Կարապետը։ Վաճառական Եուսուֆեան հաճի Յովհաննէս, Էուսուփեան հաճի Մարտիրոս և Հալաճեան հաճի Նշան էֆ.ները առժամեայ սէնտիք կարգուեցան։

ՍԻՐՈՅԻՆ ՏՈՒԱՄ. Դեռասաններու կեանքէ. — Ի՞նչ կ'ըսէ թէ դեռասաններ միայն բեմի վրայ տաւմներ կը ներկայացնեն։ Անոնք իրենց անհատական կեանքին մէջ ցաւեր ու վիշտեր ունին, որոնց դարմանը… մկրատներու մէջ կը փնտռեն։ Մոթ՞ բըէք պատմութիւնը։ Սիրքին մէջ այժմ ներկայացումներ կուտայ, Մենարի խումբը, որուն յուչ... Տիկին Բասթէլլա բնութեան անյար հարութենէ՞ն ինչէն, զատուած էր իր ամուսինէն, դերասան նոյն խումբին մէջ։ Իրաւ է թէ զանոնք հաշտեցնել չատ փորձեցին բայց օգուտ չէր ունեցած։ Վերջապէս, հուսկ յետին կոչ մը ընելու համար ամուսնական երդիքը վերադառնալու, ֆրանսական հիւպատոս Մ. Սիլէր հիւպատոսարան կանչած էր երկու ամուսինները։ Մ. Բասթէլլա և տիկին Բասթէլլա գացած էին հիւպատոսարան՝ը, խումբին պետ Մէնարի հետ։ Հոն, զաւն տեսարան մը տեղի ունեցաւ։ Հակառակ հիւպատոսին ամէն խրատներուն և առաջարկներուն, Տիկ. Բասթէլլա անդրդուելի մնաց և մերժեց իր էրկանը միանալ։ Այս մեկ ժամէն աւելի, էրիկը, որ կ'երեւի թէ կարծուածէն չատ աւելի կը սիրէր կինը, յուզուած, գրպանէն մկրատ մը հանեց և հարուած մը մխեց ձախ կուրծքին տակ։ Շարժումը այնքան արագ և անակնկալ էր որ ներկաներէն ոչ մին ժամանակ ունեցաւ արգիլելու։ Մ. Բասթէլլա հարուածին ուժգնութենէն գետին գլտորեցաւ։ Անմիջապէս նախնական խնամքներ տարուեցան և փոխադրուեցաւ ֆրանսական հիւանդանոցը։ Կուրծքին վրայի բացուած վէրքը 3 սանդիմէթր խորունկ էր։ Բարեբաղդաբար ամուսնին լըման երեւան յուսահատած այս անձնասպանին բարեկամները, խոհականութիւնը ունեցած էին Մ. Բասթէլլայի քովէն առնելու րէվոլվէրը զոր ապահովաբար պիտի գործածէր մկրատին տեղ։ Գալով Տիկինին, բնաւ յուզման նշան ցոյց չէ տուած ամուսնոյն այս մահամօտ ընթացքէն և անտարբերութեամբ միայն փոխարինած է անոր արտէն հոսած արիւնը։ Կնոջ հոգի՛։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ. — Օրթագիւղ, Եէնի Մահալլէ թաղը բնակող Թէօտորոս անուն ճարտարապետ մը, առջի օր, Քարաքէօյի կամուրջին պաշտօնեաներուն կեղծ մէճիտիյէ մը տուած ատեն ձերբակալուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն մը բացաւ այս առթիւ։

ՑԱՆԿԱՐՄԱՄԱՀ. — Հալքիի ծանօթ ճգնաւոր հայր Սրսէնիոս, որուն կ'այցելէին բոլոր Կղզի գացողները, առջի առտու յանկարծ սրտի կաթուածէ յանկարծամահ եղաւ։ Այս ճգնաւորը 28 տարիէ ի վեր քաշուած էր այն ապառաժին բարձունքը, ուրկէ այնքան չքեղ կ'երեւայ ծովը։ Դեռ երիտասարդ քաշուած էր հոն, և կամաց կամաց իր Հալքիի ճգնարանը փոխուած էր ազգաններու համար ապաստանարանի մը, ուրկէ կուգային օրական հաց ու ոռճիկ ստանալ։ Այս ճգնաւորին յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

11 Յունվար 1904

Ֆրանս. 3% Français)	98	05
Ըէժի (Tab. Turcs)	361	—
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	88	35
Երկաթուղի (Lots Turcs)	129	50
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	591	—
Թրանսվալ (Transvaal)	105	—

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ներկ գիշեր ուշ ատեն Հեռագրական Գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ՓԱՐԻԶ 11 յունվար. — Թօքիօյէ կը հեռագրուի թէ 28 սպայ և 1000 զինուոր ռուս գերիներ Նակազաքի հասած են։

Թաղապետութիւնը 6500 ենի վարկ մը քուէարկեց գերիները հիւրընկալելու համար։

— Բարիզի քաղաքական շրջանակներու մէջ, Մ. Բօլ Տումէրի Երեսփոխանական Ժողովոյ նախագահ ընտրուիլը Քօմպի դահլիճին հարուած և նախարարական խուլիին կազմալուծման նշան կը նկատուի։

— Մուքտէնէ կը հեռագրուի թէ օգնական զօրքեր կը հասնին ամէն օր ռուսական և ճապոնական բանակներուն։

Քանի մը թեթեւ ընդհարումներէ զատ ո և է կարեւոր գործողութիւն տեղի ունեցած չէ։

— Կ'ըսուի թէ Միքատօն ծով կոչունք մը պիտի սարքէ ճապոնցի զօրքերուն Բորթ Արթուրի մէջ։

ԿԵԱՆՔԸ ԱՌԱՆՑ ՀԱՒԱՏՔԻ

ԳՐԵՑ ՏԵՐՏԷՐ ՎՐԴ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

Սաթկան վրդ.ին այս ժողովրդական քարոզները որ կրօնագիտական ներշնչման գեղեցիկ գրուածք մըն է ու պատկերացումը քրիստոնէական հաւատքի ու սիրոյ կեանքին վսեմ նկարագրին, ներկայ առօրեակ օրերու ու մանաւանդ Կաղանդի առթիւ ամէնէն յարմարագոյն նուէրն է զոր կ'արժէ տալ մեր երկսեռ պատանիներուն ձեռքը։

— Կեդրոնատեղին է Պոլենց գրատունը և կը ծախուի բոլոր Հայ գրավաճառներու քով։ Գին 5 դահեկան։

ՍԱՆԱՔՕՐԻ ազգը տեսէք Դ. երեսին մէջ

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

29.11 Դեկտեմբեր 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	95.31
Ամէնէն բարձր գինը	95.32
» վար գինը	95.27

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	128.50
Երէկուան բարձր գինը	128.62
» վար »	128.—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն Ա	293.
» » » Բ	268.50
Թարաֆ	513.
Պանք Նաս. Կրէտ.	427.—
Թրամվէյի Բաժնեթուղթ	6.30
Ըէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	364.—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	12.02
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ.Օ.	4.02

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 դչ.էն	Դչ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.14
Անգլիական ոսկի	109.38
Ֆրանսական ոսկի	87.16
Բէշլիք	51.
Նոր մէթալիք	102.30
Բոլ	90.—
Ռուպլի Թղթադրամ	8.60
Լոնտոն 3 ամիս	111.10
Բարիզ »	22.60

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»-Ի 74

ՊՕՆՍՕՆ ՏԻւ ԹԷՐԱՅԼ

ՌՕՔԱՆՊՕԼ

ՊԱՐԻԶԵԱՆ, ՄԵԾ ՏՌԱՄ

ԹԱՐԳՄ.
ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

Գ. ՄԱՍ

ԽՈՐՀՐԴԱւՈՐ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

ԻԱ.

ԱԶԴԱԶԱՅՆ

—Ո՛ւր պիտի տանիմ ձեզ, Օրիո՛րդ, ըսաւ այն ատեն Արման Ժաննի, յարգալից և թեթեւապէս յուզուած շեշտով մը։

—Մէսլէյ փողոց, պատասխանեց Ժաննի։

Սկսան քալել և ծառուղիէն անցան յամրաքայլ։ Կարծես թէ տակաւին ժամ մը առաջ իրարու անծանօթ այս երկու երիտասարդները, որոնք հազիւ քանի մը խօսք փոխանակած էին, արդէն կը ցաւէին բաժանման վայրկեանը եկած ըլլալուն համար։

—Օր. Սըրիզը մօտէն կը ճանչնա՞ք, հարցուց Արման անեակ մը վարանելով, իբր թէ անխոհեմութիւն մը ընելէ վախնալով։

—Անոր հետ բարեկամացած եմ այն տան մէջ ուր կը բնակէր հօրը ողջութեանը, պատասխանեց Ժաննի հառաչելով։

—Սակայն, գիտել տուաւ Արման, ինծի կու գայ որ..., ներեցէք, Օրիո՛րդ..., ինծի կու գայ որ ձեր դաստիարակութիւնը...։

Ժաննի հառաչեց։

—Ճիշդ է, ըսաւ։ Բայց Սըրիզ պատուական սիրտ մը ունի, և բարի ու սիրուն աղջիկ մըն է։ Եւ յետոյ, պարագաներ, դժբախտութիւններ կան որոնք մարդիկը իրարու կը մօտեցնեն...։

Եւ Ժաննի այնքան խորունկ կերպով հառաչեց որ Պ. տը Բէրկաց վերջապէս գուշակեց նուրբական այն անձուկ վիճակը ուր ինկած էր տղուոր աղջիկը։

—Որբուհի՞ մըն էք, հարցուց ա՛յնքան տխուր, յարգալից շեշտով մը որ Ժաննի խորապէս ցնցուեցաւ։

—Այո՛, պատասխանեց, մայրս քանի մը ամիս առաջ մեռաւ։

—Հայրերնի՞դ։

—Ա՛ն ալ մեռած է, պատերազմի դաշտին վրայ, պատասխանեց Ժաննի նոր հառաչով մը և յուզումնալից ձայնով։

—Սիրեցեա՛լ խեղճ Օրիո՛րդ, մրմռաց Արման։

Պահ մը լռութիւն տիրեց։ Կարծես թէ երկու երիտասարդները, միեւնոյն մտածումներու մէջ խորասուզուած, ինքնամփոփ վիճակ մը կ'առնէին։ Այսպէս հասան Մէսլէյ փողոցը, Ժաննի դրան առջեւ։

—Մի՛աք բարով, պարո՛ն ըսաւ Ժաննի ձեռքը երկնցնելով։ Շատ շնորհակալ եմ, մանաւանդ այն ծառայութեան համար զոր մատուցիք մեզ։

Արման բռնեց աղջկան ձեռքը և շրթունքին տարաւ յարգանքով։ Ետքը այ բարեւեց զայն լռին, իբր թէ չէր համարձակէր բառ մը աւելցնել և հեռացաւ ու Դանիէլ փողոցէն և համալսարանին հրապարակէն անցնելով գնաց Բիւլգիէր նէնդ Բաթէյրին և տունէն ներս մտաւ մտազբաղ։

—Տարօրինա՛կ բան, մրմռաց այն գիշեր անկողին մտած ատեն, կարծես պատանի մըն եմ և սրտիս մէջ թէ կայ որ թրթռացած չէր տակաւին։

Հետեւեալ օրը, Պ. տը Բէրկաց, յուզեալ և գրեթէ տնքուն գիշեր մը անցընելէ ետքը, Պասդիանը կանչեց իր անկողնին վերեւ։

—Վաղեմի բարեկամս, ըսաւ, ըստենկօտը կը հագնիս, որ այնքան լաւ կը յիշեցնէ հանգուցեալ կոչուած զինուորական մը ըլլալդ, և կ'երթաս Մէսլէյ փողոց թիւ 11, և կը նայիս որ վարձու սենեակ մը կա՞յ։

—Շատ աղէկ, ըսաւ Պասդիան որ անվրէպ կը գործադրէր Արմանի հրամանները, առանց խնդրոյ նիւթ ընելու։

—Եթէ չկայ, չարունակեց Պ. տը Բէրկաց, 10 ոսկի կը յանձնես դռնապանին ձեռքը որպէսզի վարձակալներէն մին հրաւիրէ քսան և չորս ժամուան մէջ ուրիշ տեղ փոխադրուելու։ Այս բանին տրամադիր վարձակալ մը կը գտնուի միշտ, երբ իր վարձը վճարուի։

—Այո՛, ըսաւ Պասդիան գլխու շարժումով մը։

—Բնակարանը գտնելուդ պէս, քանի մը կարասի փոխադրել կուտաս հոն, և կը հաստատուիս Պասդիան անունով, իբրեւ հանգստեան կոչուած սպայ։

—Շատ աղէկ, ե՞տքը։

—Այդ տանը մէջ կը բնակի Ժաննի անունով աղջիկ մը որ կը չահագրգռէ զիս։ Ամենէն առաջ տեղեկութիւն ա՛ռ անոր վրայ։ Եթէ ինչպէս համոզուած եմ, դժբախտութեան մէջ ինկած ազնուական ընտանիքի աղջիկ մըն է, որ պարկեշտ ու անբասիր մնացած է, այնպէս մը կը կարգադրես որ յարաբերութիւն հաստատես անոր հետ։ Տարիքդ կը ներէ։ Գնա՛, և ամէն պարագայի մէջ չուշով դարձիր և ըրածներդ պատմէ ինծի։

Այս հրահանգները Պասդիանի տալէ ետքը, Արման ելաւ, մեծ տետրակ մը բացաւ, խորհրդաւոր գիրերով ծածկուած, և սա երկու անունները գրեց.—

Լէոն Բօլան, Պուրպօն Վիքնէօլ փողոց
Սըրիզ, Թամբլ Արուարձան

Ցետոյ թերթին միւս երեսին վրայ սա ծանօթագրութիւնը աւելցուց,

Փնտռել թէ ի՛նչ նպատակով Նիքօլօ կոչուած անպատուար եւ ան միւս մարդը, զոր դարբին կ'անուանեն, կ'ուզեն ընել ուզեցին Լէոն Բօլանի հետ։

Ասիկա ընելէ ետքը, Արման ուզեց նստիլ գրասեղանին առջեւ ու բանալ իր ամենօրեայ նամակները։ Բայց անբացատրելի երազանք մը, մտախոհութիւն մը պաշարեց զինքը։ Կռնակը տուաւ թիկնաթոռին և սկսաւ մտածել Ժաննի վրայ, հազիւ ընդնշմարուած այն տրտում և տժգոյն աղջկան վրայ։ Երկու ժամեր անցան ու տակաւին կը խորհէր երբ Պասդիան ներս մտաւ։

—Է՛, ի՞նչ եղաւ նայինք, հարցուց Արման փութկոտութեամբ։

—Դիպուածը հիանալի կարգադրութիւններ կ'ընէ երբեմն պատասխանեց Պասդիան։ Աղջիկը, որուն կը չահագրգռուիք, սիրելի տէրս, չորրորդ յարկը կը բնակի, առաջակողմին վրայ։ Ճիշդ նոյն տնցքին մէջ պարապ յարկաբաժին մը կայ ուր կարելի է փոխադրուիլ անմիջապէս։ Վարձքը 600 ֆր. է, զոր կանխիկ վճարեցի։

—Շատ աղէկ ըրիք, ըսաւ Արման։

(Շարունակելի)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է
ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՊԱՐՄԱՔ-ՔԱՓՈՒ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 6
ՀԻՒԱՆԴ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ
50—26

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ, ԼԱՄՊԱՐԻ, ՎԱՌԱՐԱՆԻ, ՄՍԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ, ՇԻՇԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԶԱՆԱԶԱՆ ՎԱՃԱՌՈՑ, ԵՒՆ։
ՀԻՄՆԵԱԼ 1870 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
ԱՐՍԵՆԱԿ Մ. ՄԱԹԷՈՍԵԱՆ
Կ. Պօլիս, Ֆինճանճըլար, Ամերիքեան խան թիւ 21

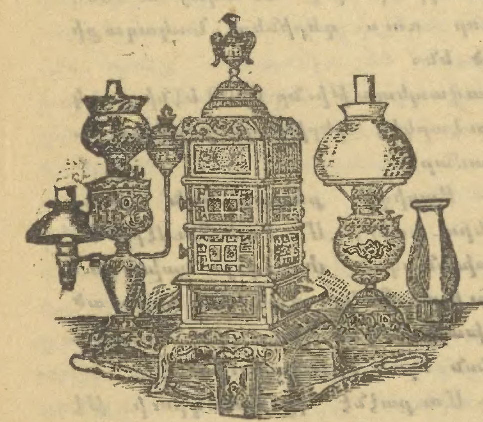

Մեր հաստատարիմ ու մեր գործունէութեամբ յառաջ տարած երեսունհինգ տարւոյ սոյն վաճառատունը այսօր, ինչպէս ի Թուրքիա, նմանապէս և յԱմերիկա՝ իր ստացած պատուաբեր անունով, բաղդն ունեցաւ Թուրքիոյ, Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ համար՝ միակ ներկայացուցիչն ըլլալ՝ Ամերիկեան ժամացոյցի հռչակաւոր տան՝

NEW ENGLAND WATCH Cie

որուն համբաւը տարածուած է արդէն բովանդակ Ամերիկայի և Եւրոպայի երկիրներուն մէջ։ Միեւնոյն վաստակութիւնն ու պատիւը չահած ըլլալով նաեւ Ամերիկեան լամբարի և վառարանի են. ֆաբրիգաներու առջեւ, մեծ յաջողակութեամբ կրցած ենք նաեւ անոնց միակ ներկայացուցիչն ըլլալ Թուրքիոյ մէջ՝ կեդրոնատեղի ընտրած ըլլալով միայն ի Կ. Պոլիս։

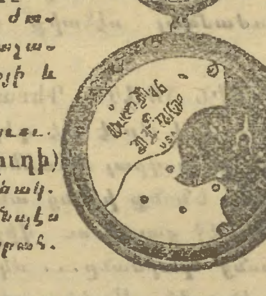

Վաճառատանս մէջ ամէն ժամանակ պատրաստ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ոսկի, արծաթ և մետաղեայ ժամացոյցներ արական և իգական սեռին յատուկ՝ խիստ ճաշակաւոր և վերջին նորաձեւութեամբ. ինչպէս նաեւ պլիւռոյի և պատի ժամացոյցներ։

Կը գտնուին նաեւ Ամերիկեան ամենավերջին նորաձեւութեամբ ու ամէն տեսակէ, չիչով և առանց չիչի (fարիւղի) լամբարներ, մեծ սրահներու, սենեակներու և գրասենեակներու յատուկ, նաեւ պլիւռոյի և պատի յատուկ։ Նոյնպէս նաեւ քարիւղի, փայտի և հանքածուխի վառարաններ՝ սրահներու և սենեակներու յատուկ են. են. են.։

Թէ՛ Տեղական և թէ՛ Գաւառներու յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին ու կը կատարուին փութով և ամենայն ճշտութեամբ։

Սոյն վաճառատունն հիմնուելէն մինչեւ ցայսօր ամենայն ուղղութեամբ չարունակած ըլլալով, մեզ համար միմիայն նպատակակէտ ընտրած ենք «մեր չահը յաճախորդաց օգտին մէջ փնտռել»։

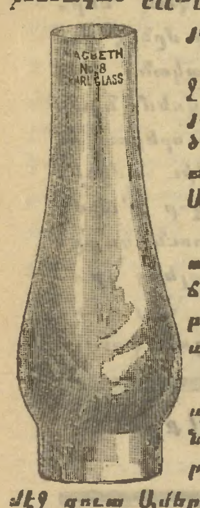

Եւ այսպէս երկար ժամանակամիջոցի մը մէջ, վերջապէս մեր ջանքերն առանց ի զուր վատնած ըլլալու՝ կարողացած ենք մեծ յաջողակութեամբ Պատ. յաճախորդաց համակրանքը չահիլ։ Պարծանք է մեզ ըսել թէ հանրութիւնն ամենայն գոհունակութեամբ՝ առանց ոև է տեսակէտով խաբուած ըլլալու՝ օգտուած է սոյն Ամերիկեան վաճառատունէն։

Մեծ յոյս ունինք թէ սոյն վաճառատան մէջ գտնուած ամէն ապրանք, իր տեսակներուն մէջ ազնուութեամբ, գեղեցկութեամբ, ճաշակով ու արժեքով միանգամայն պիտի սիրուին ու փնտռուին բոլոր անոնցմէ՝ որոնք միանգամ նոյն իսկ տեսած են կամ լսած անոր անունն ու համբաւը։

Միակ այցելութիւն մը ինքնին կատարելու փորձ մը պիտի ըլլայ պատ. յաճախորդաց համար, որոնք անտեսագիտօրէն պիտի զգան նոյն ապրանաց կարեւորութիւնն՝ եթէ բարեհաճին փնտռել Ամերիկեան այս վաճառատունն, որ միակ կեդրոնատեղին է Կ. Պոլսոյ մէջ գտնուող Ամերիկեան վաճառաց։

Ամերիկեան լամբարի չիչերուն մէկ երկու տեսակին գիներն են, Նօ 8 չիչ 18 ղրշ. տասներկուն. Նօ 14 չիչ՝ 18 ղրուշ տասներկուն։ 50—19

185 ՍԱՆԹԻՄԵԹՐ
ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք, ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք, ՏԻԿՆԱՅՔ ԵՒ ՏԵԱՐՔ

Եթէ կ'ուզէք ձեր դէմքին հրապոյրը աւելցնել, մազերնիդ ու պեխերնիդ խնամեցէք։

Եթէ կ'ուզէք մորթային զզուելի հիւանդութիւններէ խուսափիլ, գործածեցէք ԱՆՆԱ ՍԻԼԼԱԿԻ օծանելիք անուշահոտ իւղը՝ որ մազերը դարմանելու և արմատները զօրացնելու համար բոլոր Եւրոպիոյ մէջ իբր միակ դեղ ընդունուած է։ Պեխերու և մօրուքի աճումն ալ կը փութացնէ և կարճատեւ գործածութենէ մը վերջ կը շնորհէ անոնց արտասովոր առատութիւն և բնական փայլունութիւն։

Բաց աստի մազերը ճերմկնալէ զերծ կը պահէ մինչեւ խոր ծերութիւն։ Ուստի իր դիւրամատչելի գնոյն և բազմապիսի օգտակարութեանցը համար ջերմապէս կը յանձնարարուի յարգոյ հասարակութեան գործածել՝ Աննա Սիլլակի դեղը։ Գինն է 3 կոտորին 27 ղրուշ։

Ներկայացուցիչն գրասենեակն է Չէչէեան խան թիւ 22, Կալաթա։ Կը վաճառուին նաեւ Տեարց դեղարաններու մէջ։

Բերա, Լօժէն Տէլասուսօ թիւ 298.
Կալաթա Հերակլէս Տէօվլէթեան՝ թիւ 32.
Ենի Ճամի, Մէհմէտ Բեազիմի մթերանոցը և իր մասնաճիւղերուն մէջ.
Ենի Ճամի, Գ. Արսէն, թիւ 71.
Կէտիկ Փաչա, Լ. Կիւմիւշեան թիւ 5.
Վէզնէճիլէր, Հ. Համտի.
Գուզկունճուք Ֆարմասի Սանթրալ։

50—25 Ընդհանուր Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ՝ ՀԱՅԿ ՓԱՓԱԶՕՂԼՈՒ

Լ'ՈՒՆԻՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԵՕՄՐ ԻԶԷՐԻՆ ՍԻԿՕՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԳԸԼԸՆՄԸՇ
Մէրքէզի իտարէսի — Բարիզտէ, Վանտօմ մէյտանընտա 9 նումէրօլը տայիրէի խուսուսիյէտէ

ՅԱՆԳԸՆ ՇԻՐՔԷԹԻ	ԵՕՄԻՒՐ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 119,000,000 ֆր.	Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,500,000 ֆր.
1903ին Թահսիլաթը 25,000,000 »	1903 բրիմ թահսիլաթը 12,000,000 »
Թէմին օլունան գըյմէթ 284,000,000 »	Թէմին օլունան գըյմէթ 130,000,000 »
Սիկօրթայը էմլաքըն գըյմէթի 22 միլեառ։	Միկուրթիսանտօլանէօմիւր 278,000,000 »

ԳՈՒ ՇԻՐՔԷԹ կանէթ միւտաթ չէքտիքի իչէ Թիւրքիյատա սիկօրթա գայտ խաէր ԵՕՄԻՒՐ ՍԻԿՕՐԹԱ չիւսէնի տախի միւխթէլիֆ սուրէթլէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթլէրլէ էօմիւր սիկօրթա իտէր։
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ԳԱՆՏԱՍԸ «Օսմանլը Պանքասը» տըր. Թիւրքիա վէ Մէմալիք Շարգիյէ իչին միւտիրիյէթը ուլտումոյէ = Սթամպօլտա, Սուլթան Համամընտա, Քաթըրճը Օղլու Բասամը
Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Ղալաթատա պիրինճի պիր Տիւրքէչէ օլտուղը կիպի՝ Մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընտա տախի խուսուսի աժանսլարը վար տըր։ 50—6

ՍԱՆԱՔՕՐ
"SANAKOR"
Brévété S. G. D. G.

«Sanakor» forukն իր հանճարեղ և պարզ շինութեամբ վայելուչ և ճկուն կ'ընէ մէջքը, առանց թոքերը կամ ուրիշ կենսական գործարաններ ճնշելու։ Այս Նոր forukն կը լայնցնէ կրծքը, կ'երկարէ մէջքը, կը ծածկէ որովայնը կնոջ կուտայ ուղիղ դիրք մը, առանց պէտք ըլլալու որ կապերը պնդուին։ «Sanakor» ծայրայեղ վայելչութեան կը միացնէ անբաղդատելի հանգստութիւնը, ա՛յնքան կատարեալ կերպով որ խանդավառութեամբ ընդունուած է որչափ ազնուական տիկիններէ, այնքան փափկակազմ անձերէ որոնք նախապէս կը գործածէին առողջապահական բռուած գօրսէները։ «Sanakor» մենաշնորհ եղած է Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Մ. Նահանգաց, Գերմանիոյ և Պելժիոյ մէջ։
Կեդրոնատեղի
Հռչակաւոր ԲԱՌԷ վաճառատուն
Բերա թիւ 262
48—44

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ԲԵՐՆԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Ակռաներու և բերնի առողջութիւնը կ'ապահովէ մարսողութիւնը, զոր չեն կրնար լաւապէս կատարել գէշ վիճակի մէջ գտնուող ակռաները։ Բերանն ու լինտերը մաքուր պահելու, ակռաները ճերմկցնելու և անոնց փտութեան առաջքն առնելու և փտել սկսածները բժշկելու համար անհրաժեշտ է գործածել

ՍՈՒԼԱԳԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ
ՕՇԱՐԱԿԸ, ՓՈՇԻՆ ԿԱՄ ԽՄՈՐԸ

որ Բասդէօրեան դրութեամբ պատրաստուած անուշահոտ և հակաճեխական է,

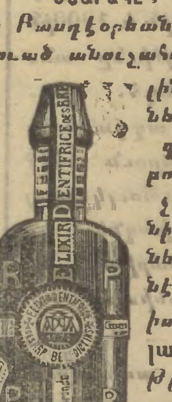

լինտերուն մէջի միքրոբները կը ջնջէ, բերնին գարշահոտութիւնը կը բուժէ, կոկորդին ու խռչափողին թարախալից նիւթերն ու բորբոքումները կ'անհետացնէ։ Ամէնէն սաստիկ ակռայի ցաւն իսկոյն կը հանդարտի Սուլագ Պէնէտիքթինը մէջ թրջուած կտոր մը բամպակով։ Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին մէջ, ուր աշխարհի բոլոր ակռայի դեղերը ներկայացուած էին, Սուլագի Պէնէտիքթեան հարց այս ակռայի դեղերն ամենամեծ հռչակուեցան, և այս կարեւոր Վարչութեան Տնօրէնն արուեստահանդէսի մրցանակին անդամ անուանուելով, դեղագործապէս նուիրագործուեցաւ համբաւն այս արտադրութեան։ 26—3

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒՔԼԸՂԸՆԸՆ
ԹԷՏԱՎԻՍԻ ԳԱԹԻՍԻ

Տօգթօր ԷՎԼԱՆԿԻՐՈՒ Էվրօբատա իճրա էթտիկի սօն թէջրիպէթինտա թըպպէ էնի մուվաֆֆագըյէթլէր էլտէ էթմիշ օլմաղլա մուամիլէյի թախիլէն միւտէյի վէ պէօպրէքլէրի իզհամ իտէճէք ալըր իլաճլար վէրմէքսիզին պիր հաֆթա զարֆընտա պէլ սօղուգլըղընը գաթիյէն թէտավի իտէր. Թէրէտտիւտ իտէնլէրտէն իւճրէթը թէտավի խասթալըգ քեամիլէն միւնաֆի օլտուղտան սօնրա ալըրլար։

Ղայէթ էհոն վէ Էվրօբատա թաթպիգ օլընան սօն ուսուլ իլէ ֆրէնկի խասթալըղընը մուվաֆֆագըյէթլէ թամ իլէ թէտավի իտէր. Հէր կիւն սաաթ տէօրթտէն օնա գատար Կալաթատա, Սանըրճըլարտա Գարագէօզ Օթէլինին կարշըսընտա լամպանը տիւքքեանընըն իւսթինտէ 97 նումէրօլը քէնտի թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։ 40—19

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
"ՉԱՄԼԸՃԱ"
ՄԻԱԿ ՎԱՐԻՉ ԹԱԳԻՒՈՐ ՉՐԱՔԵԱՆ
ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏ [illegible]
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1894ԻՆ

Տասը տարիներէ ի վեր հաստատուած ըլլալով Սկիւտար Տիամանտօպօլ փողոց, ամէնէն դժուարահաճներն անգամ գոհացուցած է։ Կը նկարէ ամէն տեսակ ակուարելաւորման, բլաքին եւ ա լա ռամպանն լուսանկարներ։

Իր ազնիւ յաճախորդներուն գոհունակութիւն պատճառելու համար, կը նուիրէ գունաւոր մէկ լուսանկար անոնց՝ որ մէկ տասներկու լուսանկարել կուտան։ 7

HUILE DE HOG
ՀՕԿԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

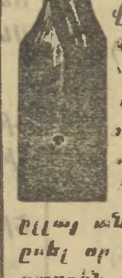

Հանրածանօթ են այն առողջապահիկ արդիւնքները զորս վաստակոյց, անարիւն կամ կուրծքի հիւանդութիւն ունեցող անձեր կ'առնեն թարմ մօրիւ ձկան լեարդէն հանուած իւղը գործածելով։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և ընտիր։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ կեղծ կամ աղտոտ իւղերէ, որոնք փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդուութեան, որոնք անհրաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր անժխտելի գերազանցութիւնը աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներուն կողմէ և վաւերացուած է բոլոր արուեստահանդէսներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ չիչերով միայն կը ծախուի։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրոշմը։

EMULSION HOGG
ԷՄՈՒԼԶԻՈՆ ՀՕԿ
ԿՐԱՅԻՆ ԵՒ ԱՂԱՅԻՆ ԻՓՕՖՈՍՖԻԴՈՎ ԵՒ ԿԼԻՍԷՐԻՆՈՎ

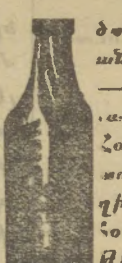

Մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը դիւրացնելու համար անոնց որոնք զզուանք կ'զգան, — այսինքն տղոց և մանաւանդ փափկակազմներուն համար — Մ. Հօկ օչարակը շինած է իրեն յատուկ մօրիւ ձկան անարատ իւղին, և կը ծախէ «Էմիւլզիօն Հօկ» անունով։ Պատրաստութեան այս եղանակը շատ կը դիւրացնէ իւղին գործածութիւնը։ Էմիւլզիօն Հօկը, որ Հօկի իւղին բոլոր բարերար յատկութիւններն ունի, կիրի և աղի իբօֆօսֆիթով և կլիսէրինով խառնուած է։ Իր բաղադրութեան մէջ գտնուած նիւթերուն գերազանցութիւնը ամէն իւղէ նախամեծար կ'ընէ զայն։ Հօկի մօրիւ ձկան թարմ իւղն և Էմիւլզիօն հօկը եռանկիւնաձեւ չիչերով կը ծախուին ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջել գործարանատէրերու միութեան երաշխաւորութեան դրոշմը, Մեծաքանակ յանձնարարութիւններու համար դիմել Մ. Ժ. Մաննիի, ի Կ. Պոլիս։ 50—23

ՔԼՕՑԻՒՐ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԱՍԸ
Իսթանպօլ, Սուլթան Համամընտա Թօփալեան խանընը բէհմիլ 2º գաթընտա

Էլպիսէ մաղազալարը միյանընտա հէմէն էն էսքի վէ էն զիյատէ քեսպի էհմիյէթ էթմիչ օլան վէ 1871 սէնէսինտէ թէէսիս օլունան Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ պէօյիւք էլպիսէ տէբօզիթօսը, էսքի նամ ու ինվանընը վէ մէքեանընը ասլա թէպտիլ էթմէքսիզին տաիմա, սահիհ վէ միւսաիտ պաշ տէքֆո պիր գաթ տահա ինքիշաֆ վէ թէքէմմիւլէ պէտիլի դայրէթ իտէրէք, Թօփալեան խանըն, ուլաշ իքինճի գաթընը քէնտուսինէ հասր վէ մաղազալարընը թէվսի էյլէմիշ տիր։

1. Օրատա մէվճուտ էլպիսէլէրին սօն մօտա գումաշ վէ պիչիմլէրինի,
2. Գումաշլարըն մէթանէթ վէ զէրաֆէթինի,
3. Ֆիյաթլարըն զայէթ միւթէտիլ վէ էլվէրիշլի օլմասընը։

Բէյիւլան կէօրէն միւշթէրէմ միւշթէրիլէրին մէզքիւր մաղազալարըմըզա այըլմայաճագլարընա զահիպէն էմինիզ։

Մէզքիւր մաղազատա [illegible] էլպիսէ սաթըլըր։

ՖԻՅԱԹ ՄԱԳԹՈՒ
ՊԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՏԷ ԱՉԸԳ ՏԸՐ 4.50

ՍԸՐԱՃԱՆ, ՋԻՊԱՆԸ
ԵՒ
ՄՐԵԱՆ ԱՊԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

բուժելու համար կը յանձնարարենք այս հիւանդութենէ տառապողներուն ՊԷՐԹԷԻ ամենաընտիր ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ։ Պէրթէի ձկան իւղը աշխարհի ձկան իւղերուն ամէնէն գերազանցը և արիւնը մաքրելու միակ դեղն է, որ առանց հեռք ձգելու և առանց նեղութիւն պատճառելու վերջնականապէս կը բուժէ այն ամէն հիւանդութիւնները որոնք արեան ապականութենէ առաջ կուգան, զոր օրինակ սըրաճան, flor չիպանը, տղոց երեսի և գլխու վէրքերը, տղոց ոսկրաթեքութիւնը ու ճռզածութիւնը, անարիւնութիւնը, ինչպէս նաեւ հինցած ռոմադիզմը և պրոնշիդը, խլուածքն ու կուրծքի հիւանդութիւնները։ Պէրթէի ձկան իւղը մասնաւորապէս կը յանձնարարուի այն տղոց որոնք պէտք ունին արիւնը մաքրող և զօրացնող դեղի մը։

Բարիզի Բժշկական Ակադեմին միաձայն Պէրթէի ձկան իւղը ընդունած ու վաւերացուցած գործածել յանձնարարած է հանրութեան։ Ամէն մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ կը ծախուի։ Ընդհանուր մթերանոցն է Maison L. Frere 19, rue Jacob Paris. Խարդախուած չգնելու համար սրուակներուն վրայ պէտք է փնտռել Berthé անունը։

Կուրծքի հիւանդութեանց և յատուկ հարբուխ ունեցողներուն համար կը յանձնարարուի ՊԷՐԹԷԻ ԲՐԷՕԶՕՆՈՎ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ։ 18—3

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Անպար միւրէքքէպաթընտան օլան իքի պին էլլի քիլօ իւճէ վէ սէքիզ էլլի քիլօ գալըն վէ իքի քիլօ [illegible] սէքիզ իւզ 910 քիլօ քիլէլի մէօհր մումու վէ 6000 քիլօ բաքէթլիք գապա քեաղըդը [illegible] միւնագասայա վազ օլունմուշ, իհալէի գաթիյէսի Մայըսըն 10ուն 10 Ճումարթէսի կիւնիւնէ թային գըլընմըշ օլտուղունտան թալիպ օլանլարըն Անպար Տէրսաատէթ Միւտիրիյէթինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

27 քանունըսանի էվվէլ 320

Մէվճուտ նիւմունէլէրի վէճհիլէ միւհէլլէտա օլարագ ալթը իւզ տօնէ իւզքէր վարագըն պալ վէ 1000 ատէտ իւզքէր վարագը թահսիլաթ ատէտ 3000 ատէտ իւզքէր վարագը մագպուզ վէ 500 ատէտ իւզքէր վարագը պալ գօնսուլարը վէ իքինճի իւզքէր օլմագ իւզրէ 15000 ատէտ գօնսուլը քեաղըդ վէ 15000 ատէտ միւֆրէտ ճէտվէլլէրի վէ պիր իւզքէր օլմագ իւզրէ 15000 ատէտ պալ սարֆիյաթ ճէտվէլլէրի 6000 ատէտ իրսալիյէ [illegible] միւֆրէտ 20 ղրշ. հիսապըլա 20000 ղրուշլուգ [illegible] վէ 12 իւզքէր [illegible] 100ատէ 5 [illegible] 6 ատէ 10 ատէ [illegible] միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

28 քանունըսանի էվվէլ 320

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Կահաւորեալ երկու սենեակ կայ վարձու Գաղղիացի ընտանիքի մը մէջ։ Բերա Միսք փողոց Ալիթուն Պաղալ թիւ 30։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Փ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ